

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 23

Politikos apžvalga

SUOMIJA, LIETUVA IR BALTIJOS VALSTYBĖS

Suomijos užsienių reikalų ministerio Hackzellio atsilankymas Lietuvoje buvo ne vien tik mandagumo revizitas mūsų užsienių reikalų ministeriui, kuris pernai viešėjo Suomijoje, bet turėjo nemažos politinės ir kultūrinės svarbos abiejų tautų bendradarbiavimui. Savo pasikalbėjime spaudos atstovams ministeris pareiškė, kad Suomija ir Lietuva palaiko kuo geriausius santykius, kad stengiamasi juos padaryti dar glaudesnius. Taip pat ir ekonominiai santykiai tarp abiejų valstybių normaliai vystosi ir plėtojasi. Dėl Baltijos Santarvės ministeris pareiškė, kad Suomijos interesai daugiausia yra šiaurėje. Tai yra išdava iš jos geografinės padėties. Suomija turi savo ypatingų reikalų. Bet mes manome, pareiškė ministeris, kad turime interesų ir Pabaltėje. Suomijai pageidaujamas artimesnis bendradarbiavimas ir su Baltijos valstybėmis, bet mes laukiame, pareiškė ministeris, kol Baltijos Santarvė labiau sustiprės, tai yra natūralu.

Dėl Tautų Sąjungos ministeris pareiškė, kad ji yra labai reikalingas taikos įrankis. Man atrodo, pabrėžė ministeris, kad lietuviai, kaip maža ir daug dėl kovų nukentėjusi tauta, lygiai kaip ir suomiai, iš savo pusės visuomet stengsis siekti išlaikyti visuotinę taiką. Visai natūraliai toks nusistatymas gali padidinti Suomijos simpatijas ir pasitikėjimą Lietuvos atžvilgiu, kuri, kaip norėtume tikėti, atitinkamai laikysis mūsų atžvilgiu. Vis tiek, iš kurios pusės pažiūrėčiau, aš galiu tik pareikšti įsitikinimą, kad Suomija ir ateityj turės Lietuvai simpatijų ir linkės jai klestėti.

SUOMIJOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIO ATSILANKYMAS LATVIJOJ

Pervaziūdamas Latviją Hackzellis taip pat padarė vizitą Latvijos užsienių reikalų ministeriui. Spaudos atstovams ministeris pareiškė, kad Suomija norinti būti tiltas tarp Skandinavijos ir Baltijos valstybių. Jei Baltijos Santarvė labiau išsiplės, ir visi klausimai, tiesioginiai liečiantieji visus tris valstybes, bus laimingai išspręsti, tada ir Suomijos susitarinimas su Baltijos Santarve galės priimti realią formą. Kalbėdamas apie rytų Europos saugumą, ministeris pabrėžė, kad Suomija yra kuo labiausiai suinteresuota Baltijos valstybių nepriklausomybės ir neutralumo išlaikymu. Esą gerai, nurodė ministeris, jei galima gauti savo neutralumo garantijų, tačiau svarbu, kad visų tų garantijų pagrinde būtų gera valia.

VOKIEČIŲ SPAUDOS KAMPANIJA PRIEŠ LATVIJĄ IR LIETUVĄ

Jau prieš keletą dienų pradėta vokiečių spaudos kampanija prieš Latviją paskutinėmis dienomis pradėjo liesti ir Lietuvą. „Völkischer Beobachter“ vieną iš savo straipsnių, kuriame ypač puola Latviją, pavadino „Aukščiausias laipsnis latvių kultūrinio barbariškumo“. Vokiečių oficiozas tariasi galįs tvirtinti, kad vokiečių gildijos namai Rygoje esą „vieni iš didžiausių architektūros kūrinių Latvijoje“, kuriuos nori nugriauti Latvijos prekybos rūmai. Toliau laikraštis pabrėžia Vokietijos susirūpinimą Latvijos vokiečiais ir rašo: „Vokiečių tauta paskutiniais metais susilaukė tokių Latvijos politikos pasireiškimų, kokių iki šiolei ji netikėjo susilaukti“. Oficiozas priduria, kad gildijos namų nugriovimas būtų „didžiausio nekultūringumo žygis“.

Lietuvių grupių laimėjimas Klaipėdos miesto tarybos rinkimuose vokiečių sluoksniuose padarė tokią didelį įspūdį, kad Vokietijos spauda pradėjo naują kampaniją prieš Lietuvą ir jos politiką Klaipėdos krašto atžvilgiu. „Berliner Tageblatt“ savo gegužės 27 d. rytinėje laidoje stambiomis raidėmis rašo: „Didlietuvių invazija. — Balsų padaugėjimas 45%“. Tas pats laikraštis savo vakarinėje laidoje su antrašte „Sauvaliavimas Klaipėdoje“ išspausdino, nei iš šio nei iš to, smarkiai prieš Lietuvos vyriausybę nukreiptą seimelio nario Suhrau kalbą, kurią tas neva pasakęs gegužės 19 d. seimelio posėdyje. Suhrau „kalboje“ smarkiai plūstama Lietuvos vyriausybė ir centralinės valdžios įstaigos Klaipėdoje. „Berliner Boersenzeitung“ tą tariamą „kalbą“ išspausdino net „ištisai“.

Tačiau, ir pats užsienių reikalų ministerijos organas „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz“ jaudinasi dėl lietuvių laimėjimo Klaipėdoje. Laikraštis ilguose išvedžiojimuose mėgina daryti Lietuvos vyriausybei priekaištų dėl Klaipėdos statuto vykdymo. Vokiečių užsienių reikalų ministerijos organas savo ilgus išvedžiojimus baigia net grasinimais. Esą, jei Kaune tikrai norima pripažinti Klaipėdos autonomijos statutą, tai reikia laukti, kad ten nieko neatsitiksią, kas reikštų kovą su garantuotos autonomijos dvasia ir raide. Laikraštis priduria, kad būtų klaidinga manyti, kad Vokietija į tokį Lietuvos laikymąsi žiūrėtų pro pirštus.

JAU IR „VOKIŠKASIS DANCIGAS ŠAUKIA“

Münchene buvo atidryta didelė Dancigo propagandinė paroda, kurios pagrindinis šūkis yra „Vokiškasis Dancigas šaukia“. Parodoje yra išstatyti istoriniai dokumentai, paveiks-lai, plakatai, uosto modeliai ir atvaizduoti meno, pramonės ir kitų gyvenimo sričių reikalai. Parodos atidarymo metu, dalyvaujant oficialiems valstybės ir partijos atstovams, Dancigo nacionalsocialistų partijos vadas Forsteris pasakė kalbą, kurioje pabrėžė, kad vokiškumas rytuose smarkiai kovoja už savo egzistenciją. Tai esanti kova prieš slavų veržimąsi, kova, prasidėjusi jau prieš šimtmečius. Esą, šiandien Dancigas nebebūtų nei laisvas, nei vokiškas miestas, jeigu Vokietijoje į savo rankas valdžios nebūtų paėmęs Hitleris. Toliau Forsteris pabrėžė, kad jei Dancigas priklausytų nuo nacionalsocialistų, tai šiandien ten nebūtų nė vienos partijos. Baigdamas, Forsteris atvaizdavo sunkią Dancigo ekonominę padėtį, dėl kurios kenčias ypač Dancigo uostas.

VOKIEČIŲ SPAUDA LABAI DOMISI DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR SOVIETŲ SĄJUNGOS KARO LAIVYNŲ DERYBOMIS

Paskutiniu metu Vokiečių spauda kreipia daug dėmesio į Didžiosios Britanijos Sovietų Sąjungos laivynų derybas, kurios šiuo tarpu vyksta Londone. Tuo reikalu „Berliner Tageblatt“ paskelbė, kad tai, ko Sovietų Sąjunga reikalauja, vokiečiai, sudarydami su britais laivynų sutartį, Didžiąjai Britanijai jau yra pažadėję. Vokietija sutinkanti sudaryti su Didžiąja Britanija laivynų sutartį, pagal kurią Vokietija pasižadėtų sumažinti savo laivyno tonažą ir pranešti antrajam signatarui apie tolimesnę laivyno statybos programą. Tačiau čia vokiečiai stato sąlygą, kad tokius pasižadėjimus duotų ir Sovietų Sąjunga. Taigi, laikraščio tvirtinimu, Sovietų Sąjungos reikalavimai visiškai atitinka vokiečių reikalavimus.

VOKIEČIŲ SPAUDA DĖL VOKIEČIŲ GILDIJOS NAMŲ NUGRIOVIMO

— Žinios iš Rygos, kad Latvijos prekybos rūmai nutarė nugriauti neseniai nusavintus vokiečių gildijos namus, vokiečių spaudoje komentuojamos su dideliu kartumu. „Berliner Tageblatt“ rašo, kad Latvija neturi tiek daug kultūros paminklų, kad be jokio pagrindo galėtų griauti vokiečių gildijos rūmus. Laikraštis primena, kad gildijos namų nusavinimas yra vienas iš ryškiausių vokiečių teisės Latvijoje atėmimo pavyzdžių. „Berliner Boersenzeitung“ ypatingai aštriu tonu puola Latvijos vyriausybę. Laikraštis, tarp kitko, rašo: „Paskutiniu metu atrodo, jog Latvijoje manoma, kad reikia jausmus, kuriuos Vokietijos vokiečiai rodo Baltijos vokiečiams, tiesiog provokuojančiu būdu kojomis mindžioti“. Vėliau laikraštis primena „išplėšimą vokiečių katedros“ ir kitus „konfiskavimus“.

— Vokiečių spauda ir toliau vis puola Latviją. „Rheinisch-Westfaelische Zeitung“ rašo, kad Rygos miesto akmens, nepaisant priespaudos, kurią tenka pergyventi ten gyvenantiems vokiečiams, „aiškia ir nenuslopinama kalba kalba apie vokiečių kolonistų kūrybinę galią ir naudą“. Esą, latvių nusavinti vokiečių turtai apie vokišką dvasią liūdysią net ir tada, kada „vokiečių kolonijose Baltijos jūros pakraštyje“ nebebūtų nė vieno vokiečio.

Toliau laikraštis stengiasi paneigti latviams teisę spręsti, ar vokiečių gildijos namai turi kokią nors meninę ar istorinę vertę.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik san) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Žygiai

Apie šių dienų pėstininkų tinkamumą ir jų pasirėngimą kautynėms sprendžiama ne tikta iš įvairių kautynių būdų pažinimo ir apsiėjimo bei vartojimo duotais jiems ginklais, bet taip pat daug dėmesio kreipiama ir į sugebėjimą tinkamai žygius vykdyti. Pėstininkai todėl ir turi iš gilios senovės tokį padavimą, kad jie juda savo kojomis. Moderniškas (dabartinis) karas pėstininkams stato kitokius reikalavimus: didelių žygių ir greito jų įvykdymo. Be to, pėstininkų dalinys, atlikęs didelį žygį, jeigu yra reikalas, turi be poilsio stoti į kautynes. Normalus 25 km dienos žygis jau atgyveno savo laiką; dienos žygiai 35—40 km ir daugiau vykdomi jau dabar ir kitose kariuomenėse ir, be abejo, nėra naujiena ir mūsų kariuomenei, ypač mūsų nepriklausomybės kare. Patyrimas gi aiškiai rodo, kad nei kautynėse pėstininkai tiek nenukenčia, kaip žygiuose, jeigu jie vykdomi netinkamai, neparengti. Todėl žygių paruošimui ir vykdymui turi būti skiriama daug rūpesčio.

1) Štabuose kiekvienas žygis smulkiai paruošiamas, tiksliai išmatuojami atstumai, parenkami žygiui tinkamiausi keliai, stambesniems vienetams skiriami atskiri keliai, kad tarp dalių neįvyktų nereikalingų susigrūdimų kelių kryžkelėse. Jeigu vadovybė randa reikalinga, keliai žvalgomi ir paženklinami; ypač tas svarbu naktį.

2) Viršininkai rūpinasi, kad visi pasiruošimai žygiui būtų atlikti laiku, kad valdiniai prieš žygį tinkamai pailsėtų, gautų šiltą valgį, ir kad į bonkutes pasiimtų virinto vandens arba kavos.

3) Kiekvienas pėstininkas prieš žygį turi pats apie save pasirūpinti ir jam pasiruošti. Svarbiausias rūpestis — jo „susių priemonė“ — kojos. Kojų švara yra pagrindinis dalykas. Ilgi nagai, nuospaudos turi būti pašalinti, kojos turi būti nuplautos šaltam vandeny. Apsileidimas ir neatidumas vėliau sunkiai atsiliepia pačiam pėstininkui.

4) Pėstininkas turi nemažiau rūpintis savo batais ir autais. Autai arba kojines turi būti švarūs, prieš aunanant sausi ir tinkamai užvyniojami, kad einant nesusismauktų ir nepritrintų kojų. Batai turi būti jau nešioti ir tinkamai ištepti; kieti batai spaudžia ir greitai pritrina kojas.

5) Tolimesnis rūpesnis, tai šarvuotė. Šarvuotė turi būti pritaikinta prie kūno taip, kad nespautų, bet ir nesitabaluotų; blogai pritaikinta šarvuotė sudaro kančias jos nešiotojui; jeigu viskas sutvarkyta pagal reikalavimus ir taisykles, tai svoris išdėstytas teisingai ir šarvuotę nešioti nesunku.

6) Pasiruošus ir tinkamai susitvarkius, galima eiti miego poilsio. Sąmoningas kareivis poilsį sunaudoja rūpestingai: nesivalkioja poilsio metu, bet tinkamai pailsi, žinodamas, kas laukia jį ryt dieną.

7) Prieš žygį kiekvienas pėstininkas turi pavalyti ir, kaip jau buvo minėta, pripildyti bonkutę vandeniu arba kava. Žygio metu nelaikas rūpintis gėrimu, o gal jau kelyje ir visiškai nerasime. Savo draugų skriausti taip pat negalima, nes ir jie gerti nori.

8) Išėjimui skiriamas trumpas laikas; vengiama nereikalingo stovėjimo, nes stovėjimas bei laukimas vargina daugiau, negu tas žygis. Išsirikiavus, visi viršininkai apžiūri ir patikrina savo valdinius, ar viskas įvykdyta, kaip buvo įsakyta.

9) Kiekvienas dalinys žygiuoja tvarkingai, dešine kelio puse, neišsitiesia ir neužima viso kelio platumos, kad nekliudytų žygiuojantiems kita kryptimi.

10) Jeigu viršininko buvo leista, žygiuojama abiem kelio pusėm, paliekant laisvą kelio vidurį. Tvarka žygyje palengvina žygį.

1) Žygiuojama vienodu žingsniu, sutartinai; vienodas žingsnis į žygiuojantį veikia kaip muzika, žygis darosi paprastas, lengvas; nevienodas žingsnis, ypač naktį, sunkina žygį, įvyksta stumdymasis, netvarka.

12) Žygio metu daromi mažieji poilsiai; čia turi būti griežta tvarka; poilsiai turi būti tiksliai sunaudoti; tai turi daboti visi be išimties viršininkai. Pirmiausiai apklausiami valdiniai, o paskui atliekami savo reikalai. Kelias poilsio metu turi būti laisvas.

M. S.

Kariui

Kas tau užstos kelius, kai tu išcini žygin?
Kas nuramins tave kautynių sūkury?
Tvirta valia ugnim veide tavajam žydi,
Ir tiek pasiryžimo jaunoj tavo žirdy.

Ar tau aušra nušvinta pazarų pašvaistėm,
Ar išsilieja kraujo upokšniai, ežerai —
Tu visados drąsus; tu apkasuos šypsaisi;
Tarp švino kulų spiečiaus drebėti nemanai.

Jeigu tėvynė prašo, tu atiduodi širdį,
Gyvybę paaukoji dėl laisvės jos brangios;
Kuomet patrankos griaudžia, švilpimą kulų girdi
Pasikeli ir eini numirt dėl laisvės jos...

Dėl to, kary brangus, mes gerbiam tavo vardą,
Kad tu tautos sargyboj vis budi,
Kad prieš svečius nekviestus keli plieninį kardą,
Kad už kitus numirt ramus eini.

Ats. gr. Myk. Zablackas

Nebijodamas mirties nešė saviesiems šovinių

Jaun. pusk. Andrius Bendikas gimė 1897 m. Slavikuose, Šakių ap. 1919 m. kovo mėn. buvo pašauktas į kariuomenę ir paskirtas į 2 pėst. pulką, į mokomąją komandą. Baigęs ją, buvo pasiūstas į Suvalkų komendantūros kuopą, kurioj ėjo skyrininko pareigas. Lenkams sumušus kuopą, pateko į jų nelaisvę. Bet neilgai pas lenkus „viešėjo“. Iš nelaisvės pabėgo ir stojo į Seinų komendantūros kuopą. Vėliau tarnavo naujai sudarytame 10 pėst. pulke. Andrius Bendikas šio pulko 5 kuopoje ėjo skyrininko pareigas.

J. p. A. Bendikas

1920 m. rugsėjo mėn. lietuviams kovojant Suvalkų bare, prie Cipliškių miestelio, mūsų kariams pritrūko šovinių. Priešo galinga ir naikinanti ugnis užtvėrė kelią šovinių tiekimui. Šovinių tiekėjai nebegalėjo savo pareigų eiti — nebeišdrįso į pirmąsias linijas atnešti šovinių. Tai matydamas skyrininkas A. Bendikas, nežiūrėdamas nei smarkiausios priešų ugnies, nei didžiausio pavojaus, kuris kiekviename žingsny grėsė jo gyvybei, teikė šovinius ir savo drąsa stiprino kovotojų dvasią.

Jaun. pusk. Andrius Bendikas už savo pasiryžimą ir pasiaukojimą apdovanotas 3 laipsnio Vyčio kryžiumi.

1921 m. pavasarį Andrius Bendikas buvo komandiruotas į dragūnų „Geležinio Vilko“ pulką, kuriame baigė karo tarnybą.

Jaun. pusk. A. Bendikas kovų metu visur ir visada pasižymėjo narsumu ir aukojosi dėl tėvynės. Kaip sako jo draugai, jis visuomet pirmas puldavo, o traukdavosi paskutinis.

Dabar jaun. pusk. Bendikas tarnauja Plokščių valsčiuje eiguliu. Jis ir dabar yra pasiryžęs, reikiant, drąsiai stoti į tėvynės gynėjų eiles. Jokie priešai jo negąsdina. Aplamai, drąsūs vyrai pasitiki savo jėgomis ir priešų galingesnės jėgos neįveikia palaužti jų karinės dvasios ir pasiryžimo.

Aug. Astrauskas

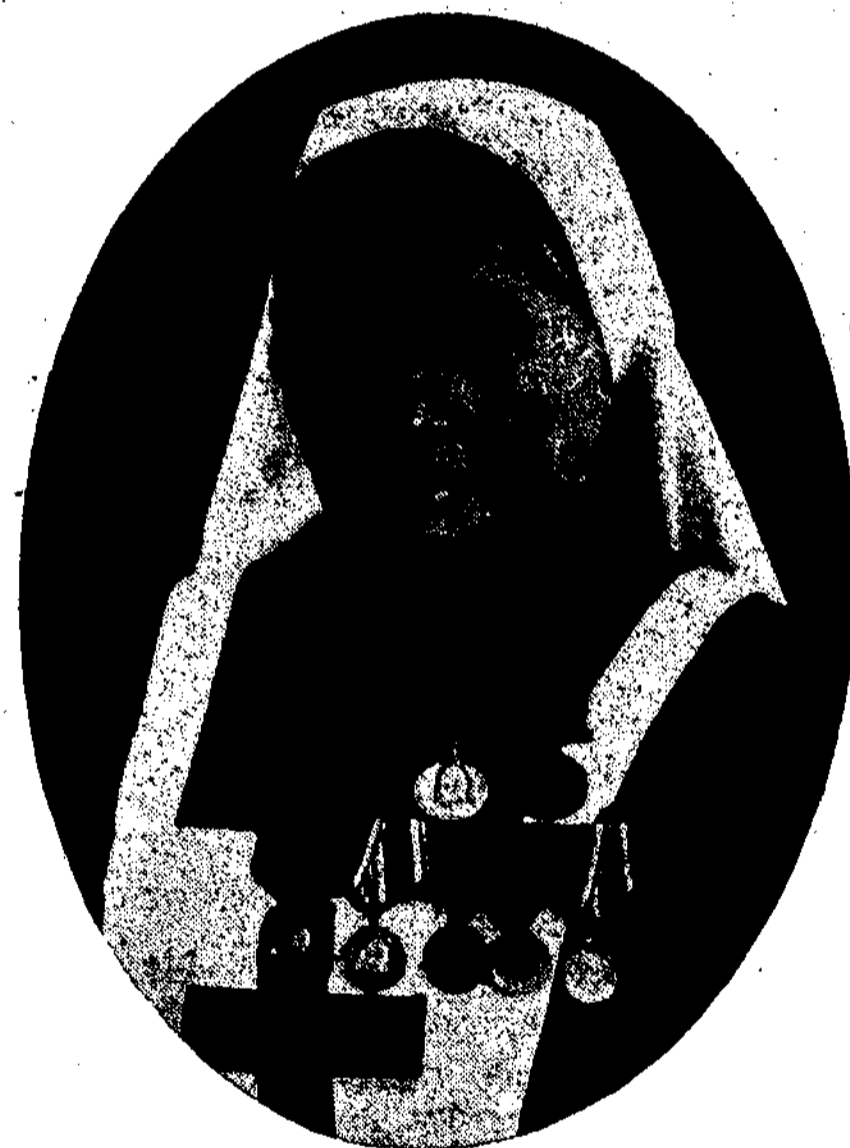
Moteris, daug padėjusi artimui nelaimėje

Tarp plačiai žinomų garsių žmonių, pasižymėjusių vienokiais ar kitokiais darbais, nemaža rasime tylių, kuklių darbininkų, kurie, kiek leido jų jėgos ir aplinkybės, įdėjo savo gražių darbų indėlį į bendrą žmonių labą, parodė savo geraširdiškumą ir nuoširdžiu pasiaukojimu ne vienam artimui yra padėję nelaimėje.

Tokių geraširdžių žmonių tarpe tenka paminėti ir vieną kilnią moterį, kuriai neseniai sukako 75 metai amžiaus. Tai senutė Eudokija Daugėlienė.

Nors ji yra nelietuvė, tačiau būdama mums draugingos gudų tautos narė (gimusi Vitebsko gub., Gorodoko apskr.) ir anksti patekusi į Lietuvą, greit pamilo savo naująją tėvynę ir čia pasiliko gyventi. Vilniuje baigė gailėstingųjų seserų kursus ir prieš didįjį karą apie 25 metus išstarnavo Kaune gailėstingąja sesute, prie tuomet buvusios rusų karo ligoninės. Buvo ištekėjusi už rusų kariuomenės karo valdininko lietuvio Daugėlos, kuris rusų-japonų kare nuo kontūzijos mirė.

1915 m. didžiajam karui siaučiant Lietuvos žemėje, E. Daugėlienė turėjo savo nedidelę ligoninę Šėtoje.

E. Daugėlienė

Vokiečiams užimant Šėtą ir iš jos ligoninės evakuojant rusų sužeistuosius, jai buvo pasiūlyta trauktis į Rusiją, tačiau ji atsisakė, pareikšdama: „Kas globos ir slaugys sužeistus bei sergančius vietos žmones?“. Ir ji pasiliko teikti pagalbą vietos gyventojams.

Vokiečiams užėjus, apylinkėse prasidėjo smarki tifo epidemija. Dažnai ištisos šeimos susirgdavo. Minima moteris, nežiūrėdama nei pavojaus užsikrėsti, nei nuovargio, važinėdavo po kaimus pas sergančiuosius, o kitus pas save juos slaugydavo. Vokiečiai, matydami jos naudą kovoj su epidemija, ją perkėlė į Vaiškonių dvarą (Pagyrių val.), duodami erdvesnių būstinių jos ligoninei. Tačiau pagalbos maža jai tesuteikė. Teko daugiausia pačiai viskuo rūpintis.

Iš vienu už gydymą gaudavo maisto produktų, iš kitų kai kurių reikalingų ligoniams dalykų (pav., au-

Optiniai ryšiai

(Žiūr. „Kario“ 22 nr.)

Taktiškoji dalis

1. Optinio ryšio naudojimo galimumai. Optinis ryšis yra gana lėtas. Per vieną minutę galima perduoti tik apie 12 raidžių. Todėl optinės priemonės geriausiai tinka trumpiems pranešimams ir sutartiniams ženklams siųsti; ypač šiais atvejais:

- 1) kada vielų ryšis nutrūksta arba kai yra permaža laiko praveisti vielų ryšį,
- 2) papildyti vielų ryšį, kuris yra prieš ugnies zonoje,
- 3) ryšiui per nepereinamas vietas: pelkes, ežerus, upes,
- 4) ryšiui atkirstoms dalims su sava kariuomene,
- 5) žygyje tarp dviejų kolonų,
- 6) žvalgybos dalinių ryšiui.

Kad optinis ryšis būtų patikimas, visa tarnyba turi būti gerai išmokyta, apsukri ir sumani.

2. Susirišimo tolis. O. T. A. 130 — dieną iki 3 km, naktį — iki 5 km. Skydeliais — dieną iki 1 km. Susirišimo tolis priklauso nuo: 1) aparato rūšies, 2) vietos pobūdžio ir dienos laiko, 3) oro stovio, 4) fono, kuriame projektuojasi perduodančioji stotis. Aparato siekimo tolis priklauso nuo jo šviesos stiprumo ir pėdo išsiskėtimo laipsnio. Be to, susirišimo tolis pareina nuo priemonių, kuriomis priešingoji stotis priiminėja.

Vietos daiktai, kaip aukštumos, miškai, krūmai, dažnai visai neleidžia susirišti. Paros laikas turi tą įtaką, kad ne kiekvienu laiku visos priemonės gali būti naudojamos, pav., skydeliai nakties metu atpuola.

Oras optiniams ryšiams tinkamiausias sausas be drėgmės, rūkų ir kritulių. Renkant optinei stotiai vietą reikia atsižvelgti, ar netrukdyt dirbti rūkas. Per rūką dirbti geriausiai tinka žalia šviesa. Žiūrint oro stovio, jame žūsta 2—50% šviesos. Saulėta diena irgi kliudo optiniams ryšiams. Šiuo atveju tinkamiausia yra raudona šviesa.

Fonas turi aiškiai skirtis nuo šviesos. Geriausias fonas yra apytamsis. Žiūrint fono rūšies dirbama atitinkamos spalvos šviesa, pav., žaliai — balta, baltam — raudona.

3. Optinio ryšio stotys. Aptarnavimui optinio aparato skirta tarnyba su visom priemonėm sudaro optinę stotį. Stotys pagal savo paskirtį

skirstomos į tris rūšis. 1) Didžioji optinė stotis (D. O. S.) aprūpinta O. T. A. 250 (optinis telegrafo aparatas, kurio veidrodžio skersmuo — 250 mm). D. O. S. tinka vartoti divizijos ešalone. 2) Vidutinė optinė stotis (V. O. S.) aprūpinta O. T. A. 130. V. O. S. tinka vartoti pulkų, batalionų ir artilerijos grupių ešalone. Mažoji optinė stotis (M. O. S.), gali būti aptarnaujama iš šaulių kuopų, šioms pareigoms specialiai parengtų. M. O. S. tinka naudoti kuopos ešalone.

4. Bendros optikistų (signalininkų) pareigos:

- 1) pažinti optinius aparatus, jų veikimą ir aptarnavimą. Mokėti greitai surasti ir pašalinti kliūtis,
- 2) mokėti greitai priimti ir perduoti Morzės abėcėlės ir kitokius signalus,
- 3) žinoti tarnybos pareigas, kodą ir tarnybinius sutrumpinimus; mokėti aiškiai ir greitai rašyti,
- 4) mokėti gerai skaityti žemėlapi ir greit orientuotis,
- 5) mokėti išrinkti stočiai vietą, kuri kuo mažiausiai kentėtų nuo prieš ugnies ir sekimo.

5. V. O. S. tarnybos Nr. Nr., jų turtas ir pareigos. Viršininkas aprūpintas lauko krepšeliu su žemėlapiu ir rašomąja medžiaga. Turi žiūronus. Jo pareigos: gavus uždavinį išsiaiškinti neaiškumus. Nuvykus vieton, prisistatyti viršininkui, kurio žinion skirtas. Rūpestingai parinkti stočiai vietą, apsaugotą nuo prieš žemės ir oro sekimo ir ugnies. Parenkant foną, derinti lempuotę ir skydelį, kad priešas negalėtų stotį susekti. Reikiant numatyti stočiai atsargines vietas. Esant didesniam atstumui tarp stoties ir vadovietės, pasirūpinti greitu susisiekimu per bėgėjus ar telefonu. Rūpintis stoties nuolatinio veikimo. Turi būti nuolatinis sekimas priešingos stoties. Pastebėjus pašalinės stoties šviesą, pranešti ryšių būrio vadui. Viršininkas yra atsakingas už pavestų jam įsakymų ir pranešimų perdavimą ir paslapties išlaikymą. Telegramų (optikogramų) turinį trumpinti, panaudojant kodą ir tarnybinius sutrumpinimus. Pranešti aukštesniame viršininkui apie pastebėtus trukdymus. Perduodant, viršininkas pats raktu perduoda, priimant — priiminėja arba seka kitų numerių veikimą. Prieš vykstant į darbą, viršininko pareiga patikrinti ar tvarkoje turtas.

1 Nr. neša dėžę. Viršininko nurodytoje vietoje sykiu su 2 Nr. stato, patikrina ir parengia darbui apa-

dinių ir t. t.), ir jais aprūpindavo savo ligoninę. Iš savo klientų imdavo tai, ką jie turi ir kiek išgali. Iš turtingesnių daugiau, iš neturtingesnių mažiau, o nieko neturintiems ir dovanai patarnaudavo.

Po vokiečių okupacijos E. Daugėlienė vėl grįžo į Šėtą. Prasidėjo pirmosios lietuvių kovos su bolševikais Kėdainių apylinkėse. 1919 m. pradžioj mūsų krašto ir kariuomenės būseną daugeliui gana gerai žinoma. Trūko visko, o taip pat gydytojų ir gydymo dalykų. Daugelis mūsų sužeistų bei sergančių karių be laiko turėjo pasitraukti iš gyvųjų tarpo dėl mediciniškų trūkumų, o iš kur jų paimsi, kad nieko neturėjome. Šioj srity E. Daugėlienė irgi nemaža padėjo pirmiesiems mūsų kovotojams-savanoriams. Savo ligoninėje vienus sergančius slaugydavo, kitus sužeistus perrišdavo. Ne vie-

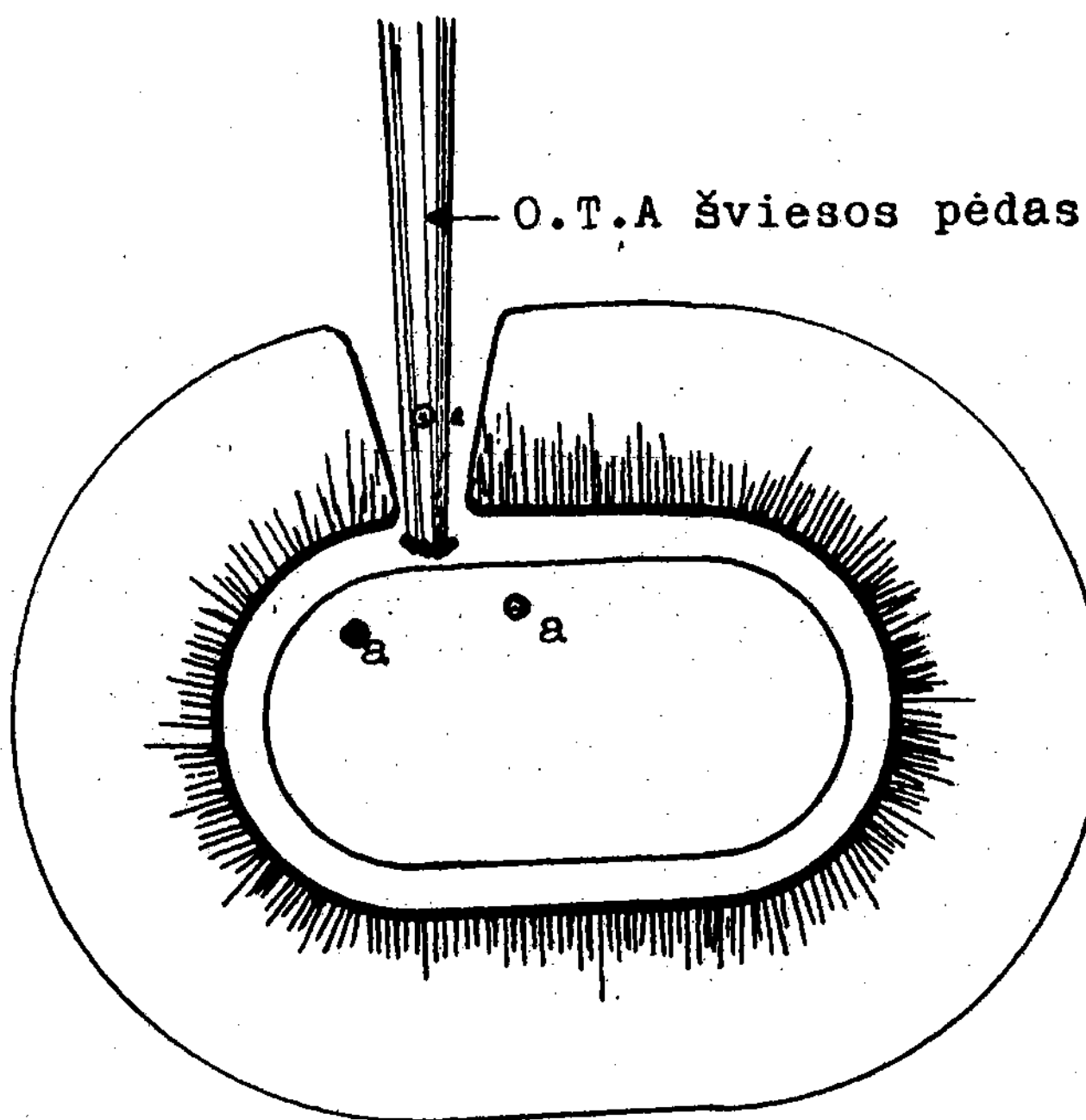
nam mūsų kariui gal išgelbėjo gyvybę ir ne vienas savanoris, buvęs sužeistas pirmosiose kautynėse, gražiu žodžiu apie ją atsiliepia. Tokiu pat geraširdiškumu padėdavo ir sužeistajam priešų kariui. Jautri moteriška siela visus lygiai globodavo.

Pirmosioms kovoms nurimus ir jau pradėjus stiprėti Lietuvos valstybei, po sunkių darbų ir nuovargių pasitraukė nuo savo darbų pailsėti, užleisdama dirbti jaunesnioms jėgoms.

Ši nuoširdžiai minėtina senutė, ilgai tarnaudama gailėstingąja sesute, buvo apdovanota 6 rusų garbės ženklais—medaliais. Lietuva taip pat jos nepamiršo: apdovanojo D. L. K. Gedimino ordino 2 laipsnio medaliu ir Lietuvos nepriklausomybės medaliu.

St. B-us

ratą. Maskuoja stotį ir, reikiant, išsikasa sau ir aparatui apkasą (12 brėž.). Perduodant — po vieną raidę diktuoja optigramą, priimant — užrašo arba vykdo kitą viršininko pavestą darbą.

12 br. V.O.S. apkasas dviem numeriams ir O.T.A. Apkaso išmėros kaip ir šaulių apkaso. Priešingos stoties kryptyje yra anga šviesai siųsti. Taškai pažymi O.T.A kojyčių vietas.

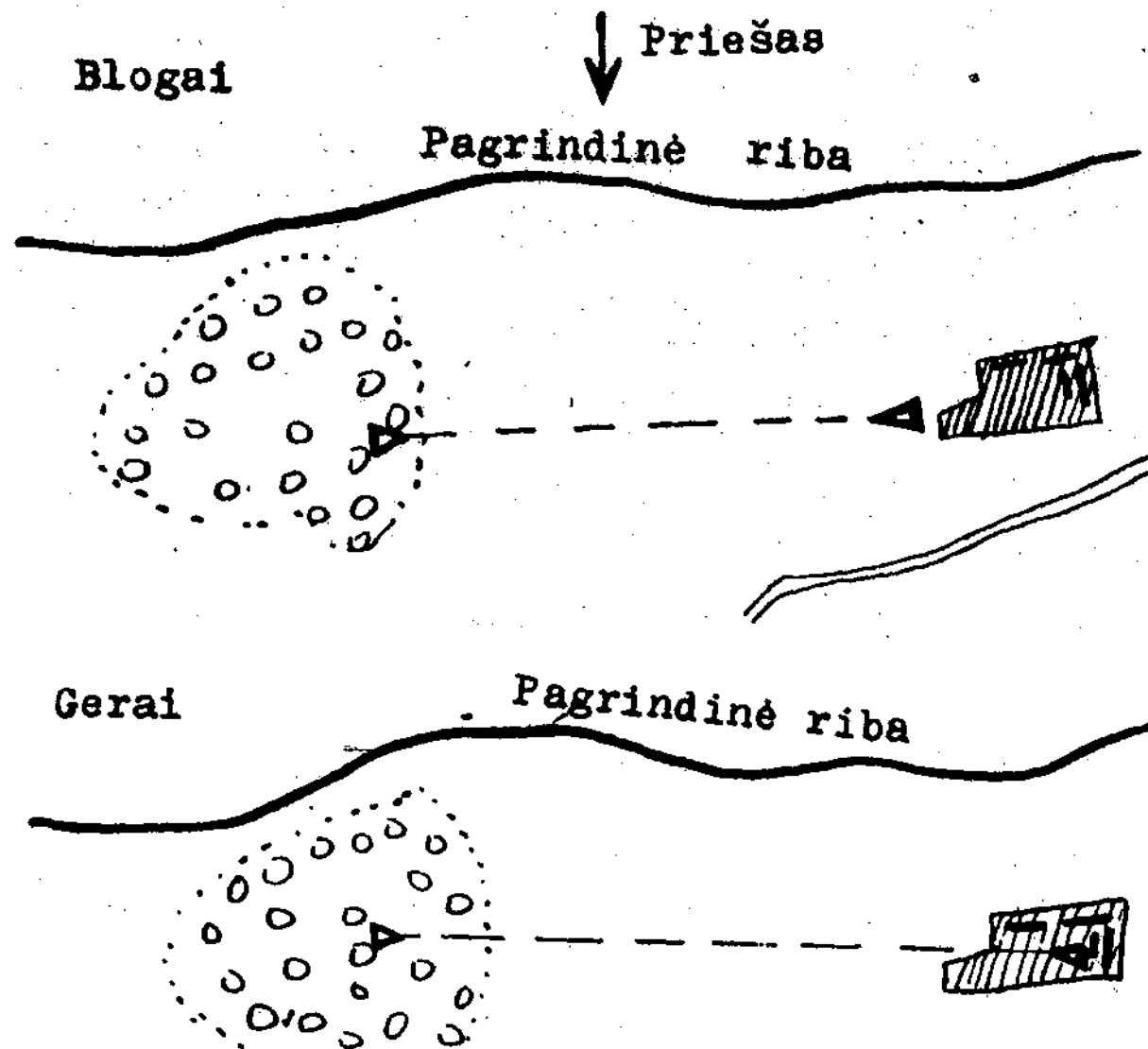
2 Nr. neša stovą. Stato jį nurodytoje vietoje ir toliau dirba kartu su 1 Nr. Perduodant seka priešingos stoties ženklus, priimant — padeda priiminėti. 1 ir 2 Nr. šalina darbo metu pasitaikančias kliūtis.

Jei stotis aprūpinta aparatu su dinamo mašina, tai tarnybą sudaro 3 arba 4 žmonės; iš jų vienas suka dinamo mašinos rankeną. Numeriai darbo metu neturi būti susigrūdę, o turi taip išsiskirstyti, kad vienas su kitu galėtų lengvai susikalbėti.

6. Optinei stočiai vietos parinkimas. Nuo rūpestingai parengtos stočiai vietos parcina jos darbo našumas. Stoties tarnyba turi būti sumani ir vikri, kad sugebėtų greit surasti stočiai vietą, parengti darbui aparatą ir susirišti su priešinga stotimi. Aukštesnis viršininkas nurodys stočiai jos vietą, dažniausia pagal žemėlapi. Stoties viršininkas turi atminti, kad žemėlapyje nurodoma ne taškas stoties vietai, o rajonas. Stoties viršininkas pirmiausia privalo prisistatyti skirtam viršininkui, po to ieškoti vietą. Ji dažniausiai bus arti vadovietės, tačiau turi nutolti tiek, kad vienas priešo sviedinys iš karto neišardytų abiejų punktų. Ieškant vietą reikia žiūrėti, kad ryšiui nekliudytų aukštumos, krūmai, miškas ir t. t. Tam tikslui stotis dažniausia bus aukštesnėse vietose. Labai svarbu stočiai parinkti gerą foną. Tinkamiausias yra apytamsis, pav. miškas, medžių grupė, tamsūs namai. Šviesos ženklų sekimą apsunkina šviesus smėlis, rugienos, sniegas, vanduo, dangaus skliautas. Tokiuose atsitikimuose reikia padaryti gerą dirbtinį foną, naudojant medžių šakas, milines, palapines ir t. t. Be to, derinti šviesos spalvą. Fonas visada bus geresnis šlaite, negu aukštumos viršūnėje. Tačiau, statant stotį žemesnėje vietoje, žiūrėti ar nekliudys galimas rū-

kas, kuris dažniausia kyla virš pievų, žemose vietose, ypač rudenį. Jei stotys negali viena kitos matyti, reikia parinkti tarpinę vietą ir ten pastatyti tarpinę stotį. Jei atstumas tarp stoties ir vadovietės yra didelis, reikia pasirūpinti tarp šių punktų geru ryšiu, naudojant telefono liniją arba ryšio žmones (bėgėjus).

Visada, ieškant vietą ir renkant foną, reikia pirmoje eilėje žiūrėti ar stotis nebus išduota priešui. Jei tik galima, daryti įstrižinį fronto kryptim ryšį, ir stotims naudoti užpakalinius šlaitus ar šiaip kokias uždangas. Miško krašto reikia vengti, nes jis yra geras taikinys, todėl kiek galint stotį kelti giliau į mišką. Galima pasinaudoti net medžių viršūnėmis, ir įkelti ten optinius aparatus.

13 br. Stoties pritaikymas prie vietos.

7. Aparato pastatymas į vietą. Stoties viršininkas tiksliai nurodo, kur statyti aparatą. 2 Nr. atleidžia nuo stovo dirželius ir pastato kojas, jei reikia jas prailgindamas ir suverždamas susistumiančių dalių varžtus. Viena iškėsta koja turi stovėti priešingos stoties kryptimi. Po to įspaudžia kojas tvirtai į žemę ir suveržia viršutinius kojų varžtus. Stovo šviestuovo laikiklis (dyglys) turi stovėti vertikaliai. 1 Nr. išima iš dėžės šviestuvą, uždeda ant šviestuovo laikiklio (stovo dyglio) ir nukreipia priešingos stoties kryptimi. Žiūrėti, kad saitas nesivoliotų žemėje. Uždėjęs galvutę, saito šakutę įkiša į srovės kontaktų lizdą. Po to baterijų dėžučių perjungčius pastato ant parašo „įjungta“ ir uždaro dėžę. Visų baterijų grupių perjungtį pastatyti ant parašo „darbo pradžia“. Jei baterijos paeikvotos ir įtampa kritusi iki 5,5 volto — perjungtį statyti ant parašo „Išėikvota baterija“.

Rankinę dinamo mašiną pastatyti prie aparato taip, kad jos aptarnavimas nekliudytų signalizavimui. Reikiant naudoti atsarginį 5 metrų saitą. Dėžė statmenai pastatoma taip, kad galima būtų per langelį stebėti srovės reguliatorių arba voltmetrą. Po to iš dinamo mašinos ašies išimamas kaišteliu, uždedama rankena ir kaišteliu sutvirtinama. Rankeną sukuti taip: kaire ranka atsiremti į dėžę, o dešine ranka sukuti rankeną, du kartu į sekundę greitumu (120 apsisukimų į minutę). Sukant, voltmetras turi rodyti 6—7 voltus, jei aparatas su sukimo greičio reguliatorium,

Vidurių šiltinė

Vidurių šiltinė (lotyniškai vadinama typhus abdominalis) yra beveik nuolatinė apkrečiama liga Lietuvoje. Ji pasitaiko ne tik vasarą, bet yra gana dažnų vidurių šiltinės atsitikimų ir pavasarį, rudenį ir net žiemos metu. Mirtingumas nuo šios ligos taip pat yra nemažas. Tat turi būti suprantamas reikalas kreipti į šią ligą didelio dėmesio.

Vidurių šiltinė jau ir senovėje buvo plačiai žinoma. Tiesa, senovėje vidurių šiltinė buvo laikoma visa grupė ligų, kuriomis sergant jaučiamas troškulys, padidėja temperatūra ir t. t. Tik vėlybesniu laiku, klinikos ir patologo-anatominių tyrinėjimų dėka, pavyko tiksliau aprašyti vidurių šiltinės ligą, atskirus ją nuo dėmėtosios šiltinės, paratyfo ir nuo apsirgimų dėl kraujo užkrėtimų.

Anglų mokslininkas Budd jau 1856 metais pastebėjo, kad sveikas žmogus apsikrečia vidurių šiltine nuo ta liga sergančio ligonio, koku nors būdu susitepęs jo išmatomis. Didis higienistas v. Petenkofer buvo sutvėręs mokslą apie vidurių šiltinės kilmę iš dirvožemio, ir principu teisinga Budd'o pažiūra, dėl vidurių šiltinės apsikrėtimo nuo ligonio išmatų, tuo metu (1856 metais) negalėjo prigyti.

1880 metais vokiečių mokslininkas Eberth vidurių šiltinės bacilą atrado ligonių, mirusių nuo vidurių šiltinės, brindų liaukose ir blužnyje. Tuo pačiu genialus vokiečių mokslininkas R. Koch atrado tas pačias vidurių šiltinės bacilas žarnų sienelėse, blužnyje, jaknose ir inkstuose. Mokslininkui Gaffky pasisekė išauginti vidurių šiltinės bacilas, be kitų bakterijų priemaišų, taip vadinamąja „Grynąja vidurių šiltinės bakterijų kultūra“. Gaffky atradimo dėka prasidėjo gilesnės mokslo studijos apie vidurių šiltinės ligos esmę, jos gydymą, apie būdus sudaryti organizmo atsparumui prieš tą ligą ir, pagaliau, nustatyti su vidurių šiltine kovos būdus.

Vidurių šiltinės bakterija yra nuo vieno iki dviejų mikronų ilgio lazdeletė su apvaliais galais (mikronas—1000-oji dalis milimetro). Vidurių šiltinės bakterija auga želatinoje ir ant kų tik perpiautos bulvės paviršiaus. Vidurių šiltinės bakterija apaugusi nuolat judančiais plaukeliais. Vidurių šiltinės bakterija lengvai dažosi dažais, vartojamais bakterijoms dažyti. Savo judriųjų plaukelių dėka, vidurių šiltinės bakterija nuolat juda. Vidurių šiltinės bakterija auginama ant paprastų bakterijoms auginti neperdaug rūgščių ir neperdaug šar-

— tai jo turi juėdti tik vidurinė plunksna. Pradžioje negalima greit sukti, kad nepagadintų dantračių, ir tik aštuntu apsikimu galima išvystyti normalų greitį. Per greit sukant perdega lemputė. Stabdant sukimą, reikia lengvai paspausti stabdžio galvutę.

8. A p a r a t o n u ė m i m a s. Aparatas nuimamas ir sudedamas atvirkščia statymui tvarka. Išjungiant, saitą traukti tik už šakutės. Dedant šviestuvą, skydelį reikia visai uždaryti. Šviestuvą įdėti taip, kad skydelis būtų prie gelumbe išmuštos dėžės sienelės. Saitas turi būti sudėtas apie šviestuvą, nedarant staigių sulenkimų. Saito šakutė ir darbo raktas įkišami šalia šviestuvo. Baterijų perjungčius pastatyti ant parašo „išjungta“ ir tada dėžę uždaryti.

(B. d.).

mingų medžiagų, ant buljonų, ant želatinos, ant agar-agar'o (augaliniai drebučiai), ant bulvės paviršiaus.

Vidurių šiltinės bakterijos atsparumas, kai ji gyvena ne žmogaus organizme, bet kitoj aplinkumoj, nėra labai mažas; apsaugota nuo saulės spindulių ir išdžiūvimo, ji gali gyva išlikti ilgesnį laiką. Dezinfekuojantiems skiediniams vidurių šiltinės bakterija yra labai atspari: 1:1000 sublimato ir 5% karbolio skiediniuose ji miršta tik po pusės valandos. Vidurių šiltinės bakterijos gana atsparios ir aukštai temperatūrai. Norint jas numarinti — reikia visą valandą išlaikyti prie 60° C temperatūros. Bakterijos taip pat gana gerai išgyvena ir šaltyje. Lede jos išlieka gyvos ir žmogui pavojingos keletą mėnesių. Paprastame vandenyje jos, palyginti, greitai žūva dėl maisto trūkumo ir dėl kitų vandens bakterijų ir gyvių neigiamo veikimo. Šulinių ir prūdų dumbluose vidurių šiltinės bakterijos išlieka gyvos ilgesnį laiką. Sterilizuotam vandenyje vid. šiltinės bakterija gali gyventi keletą mėnesių. Pastebėta, kad vidurių šiltinės bacilos vidurių išmatose ir mėšle gali išlikti gyvos keletą savaičių; žemėje, patręštoje apkrėstu vidurių šiltinės bakterijų mėšlu, jos gali gyvuoti ilgą laiką.

Iki šiam laikui mokslininkams nepavyko mirtinai apkrėsti gyvulius vidurių šiltinės bacilomis per virškinamąjį traktą. Panašiai, kaip žmonės, gyvuliai gali būti apsarginti vidurių šiltinės liga nuo išsilaisvinančių iš vidurių šiltinės bakterijų kūnų nuodų, vadinamų endotoksinais. Vidurių šiltinės bacilos, kaip jau pažymėta anksčiau, nuodus turi viduryje (ir taip vadinamųjų endotoksinių pas jas nerandama). Anksčiau buvo manoma, kad vidurių šiltinė, panašiai kaip cholera, yra išimtinai žarnų liga. Mokslininkai Šotmüller, Castelliani, Neufeld ir kiti įrodė, kad prie vidurių šiltinės ligos yra bendras viso organizmo bakterijomis apkrėtimas.

Nuo patekimo vidurių šiltinės bakterijų į organizmą, iki apsirgimo, praeina tam tikras laikas, vadinamas inkubacijos periodu; jo ilgumas nėra tvirtai nustatytas, nes nežinia, kuomet iš tikrųjų infekcija patenka į ligonio kraują ar ligonio kūno narvelius. Paprastai vidurių šiltinės inkubacijos periodas laikomas nuo dviejų iki trijų savaičių. Tame laike ligoniai jaučiasi dar gerai, bet jaučiamas kūno silpnumas, nenoras nei dirbti nei valgyti, lengvas galvos bei sąnarių skaudėjimas. Tikrai ligą prasidėjusia galima laikyti tada, kai ligoniui pasirodo padidėjusi kūno temperatūra, šalčio krėtimas

Vidurių šiltinės periodas dalinamas į tris laikotarpius: vystymosi stadija, ligos aukštumas ir ligonio gijimo periodas. Pirmą savaitę — ligos pradžia, antra — trečia savaitė — ligos aukštumas, ketvirta savaitė — ligos gijimo periodas. Būna ligos bėgyje ir įvairių pakitėjimų.

Pirmose savaitėse ligos reiškiniai eina vis stipryn ir stipryn, ligonis jaučia galvos skaudėjimą, silpnumą, nenorą valgyti ir didelį troškulį, ligonis jaučia karštį, oda esti sausa, lūpos išdžiūvusios, liežuvis sausas ir nubalęs. Ligonis neramiai miega. Kokių nors nusiskundimų dėl krūtinės organų apsirgimų, paprastai, ligonis nepareiškia. Pulsas kiek pagreitintas, pilvas nors nelabai, bet išpūstas, truputį skausmingas; viduriai užkietėja, blužnis padidinta.

Ligos aukštume tie visi reiškiniai, paprastai, padidėja, ligonis net pradeda kliedėti. Plaučiuose pastebimi

bronchito reiškiniai, viduriai pasidaro laisvi, iki trijų, keturių kartų per dieną.

Trečioje ligos savaitėje dažnai būna įvairių ligos komplikacijų. Jeigu liga laimingai baigiasi, tai trečiosios savaitės gale pastebimas temperatūros mažėjimas, ligonių savijauta gerėja, įgauna apetitą, geriau miega ir ligonis pradeda taisyti.

Vidurių šiltinei charakteringa yra pastovaus tipo kūno temperatūra: apie tris dienas temperatūra kasdieną beveik po vieną laipsnį kyla aukštyn. Pasiekusi 40° , kartais ir su dalimis, laikosi vienoje aukštumoje tarp 39° — 40° apie 16 dienų. Nuo dvidešimtos ligos dienos temperatūra pradeda iš lėto mažėti, taip vadinamojo lyžio pavidale, ir maždaug per savaitę laiko pasiekia normalės temperatūros. Rytinė temperatūra yra $0,5^{\circ}$ žemesnė, kaip vakarinė. Ligos viduryje būna didesnių temperatūros sumažėjimų iki 38° ir žemiau, bet tas paprastai neilgai tęsiasi. Temperatūros sekimas vidurių šiltinės ligos eigoje yra labai svarbus gydymui dalykas, ir paprastai yra reikalaujama, kad rytą ir vakare apie 6 valandą temperatūra būtų matuojama. Gerai matuoti temperatūrą ir 12 valandą dienos.

Susikomplicavus vidurių šiltinės eigai kuria nors komplikacija, — natūraliu plaučių uždegimu, žarnų liaukų uždegimu, taip vadinamu prototitu, — pastebimas didesnis temperatūros pakilimas. Įvykus kraujaplūdžiui iš vidurių šiltinės proceso pažeistų žarnų, pastebimas nors laikinas, temperatūros mažėjimas.

Be aukščiau minėtų ligos komplikacijų, laikau reikalinga pažymėti burnos gleivės uždegimą, dėl nesvaraus burnos užlaikymo, ir vidaus ausies uždegimą. Sergant vidurių šiltine, charakteringas yra specifinio pobūdžio žarnų apsigimimas. Pirmą ligos savaitę Peierio kūneliai, kurie yra plonųjų žarnų trakto, po truputį pabrinksta, kita gleivinė rodo nedidelio uždegimo žymes. Antros savaitės bėgyje ant Peierio kūnelių paviršiaus pastebimi šašai, kurie trečią ligos savaitę nukrinta, palikdami po savim žaizdas. Trečios savaitės gale žaizdos pasidaro švaresnės, o ketvirtą savaitę, jeigu liga laimingai baigiasi, įvyksta žaizdų užgijimas.

Peierio kūneliuose ir folikuluose randamos vidurių šiltinės bakterijos. Išmatas ligonis turi šviesiai pilkas, žirnių sriubos pavidale — jose randamos vidurių šiltinės bakterijos. Bestovėdamos išmatos pasidalina į sluoksnius, kurių viršutinis drumstas, vandeningas, o apatinis sluoksnis iš standesnių geltonų masių. Vidurių šiltinės sergančių ligonių ekskrementuose paprastai randamos vidurių šiltinės bakterijos. Tankus viduriavimas, iki dešimties ir daugiau kartų paroje, pasitaiko, palyginti, retai; retkarčiais išmatos įgyja kraujuotą vaizdą, panašiai, kaip sergant kruvinąja. Paprastai, ligonis jaučia žarnose gurguliavimą, ypač aklosios žarnos plote. Pilvo plotas, paprastai, yra skausmingas.

Ypatingai sunkią komplikaciją sudaro kraujaplūdis iš žarnų, kuris pasitaiko dažniausiai antros savaitės gale arba trečioje savaitėje. Iš žaizduotų Peierio kūnelių kraujas išsilieja į žarnas ir išeina laukant kartu su išmatomis. Kraujo kiekis paprastai esti nedidelis, bet gali pasiekti iki viso litro ir daugiau. Kraujo spalva daugumoje atvejų būna tamsi, panaši į deguto spalvą. Mokslininkas Lybermeisteris žarnų kraujaplūdį yra matęs 7,3% visų vidurių šiltinės atsitikimų. Griežingeris — 5,3%.

Dažnai ir po kraujaplūdžio ligoniai pagyja, bet būna ir mirties atsitikimų. Po kraujaplūdžio pas ligo-

nus išsivysto mažakraujingumas. Žarnos prakiurimas dėl žaizdų, esančių Peierio kūneliuose, visuomet labai pavojinga komplikacija.

Blužnis, sergant vidurių šiltine, esti patinusi ir dėl to padidinta. Labai dažnai komplikuoję prie vidurių šiltinės sudaro reiškiniai iš nervų sistemos pusės; nedidelis sąmonės sutrikimas būna visuomet; žmogus jaučia apatiją ir mieguistumą. Būna ir daug didesnių psichiškų sutrikimų — dažnai kliedėjimas. Ypač naktimis ir tuo metu, kai ligonis paliekamas vienas, nuo kramtomųjų raumenų spazmų būna dantų griežimas, dreba kojos ir rankos, apatinė žiauna. Sausgyslių refleksai padidinti. Labai dažnu reiškiniu šiltinės ligoje yra galvos skaudėjimas kaktoje ir smilkiniuose. Antroje savaitėje tie reiškiniai paprastai pranyksta. Pastebimų anatominių atmainų galvos smegenų audinyje nebūna, tik labai retai būna atrasti smegenyse nedideli kraujo išsiliejimai. Anatominių atmainų širdies raumenyje atrodama retai. Širdies maišelyje atmainų paprastai nebūna. Pasitaiko vidurinės plėvės uždegimas, širdies vožtuvėlių srityje. Širdies raumuo būna minkštas ir širdis išsiplėtusi. Širdies sutrikimai, ligai pasibaigus, praeina. Palyginti su temperatūros aukštumu, pulsas būna retokas: 90—100 į minutę.

Mokslininkas Halla pastebėjo, kad pradėdant nuo antrosios ligos savaitės įvyksta baltųjų kraujo kūnelių sumažėjimas: iki 3000 ir mažiau, viename kubiniame kraujo milimetre.

Odoje, ypač ant krūtinės ir pilvo, pradėdant nuo antrosios savaitės pradžios, pasirodo raudonos dėmės. Jų būna nedaug. Kai kuriose atsitikimuose jos pasirodo ir ant veido. Paspaudus pirštu, tos dėmės prapuola.

Inkstų uždegimas prie vidurių šiltinės būna labai retai, nors retkarčiais pasitaiko inkstų uždegimo komplikacija. Nedidelis kiekis baltymo šlapume prie vidurių šiltinės būna labai dažnai, bet neturi reikšmės. Šlapume, kaip ir kraujuje, randamos vidurių šiltinės bacilos.

Persirgus vidurių šiltine, tuojau gali išsivystyti antras ta liga apsigimimas, taip vadinamas recidivas, dažniausia dėl neprisilaikymo reikalingos pieno dietos. Pas ligonį, sergantį vidurių šiltine, kraujuje atsiranda tam tikri elementai — taip vadinamieji aglintoniniai, dėl kurių bandomam tirtuke šiltinės bakterijos, atskiestos fiziologiniam skiedinyje, susiklijuoja ir įvyksta taip vadinamoji aglintonacija, aprašyta mokslininkų Gruber'io ir Widal'io; bet būna ir tokių atsitikimų, kad ta minima reakcija nepasirodo.

Vidurių šiltinės liga žmonės užsikrečia per virškinamąjį traktą. Mokslininkas R. Koch atrado, kad apsikrėtimo šaltiniu yra vidurių šiltine sergą ligoniai, ir neseniai ta liga persirgusieji; pagaliau didelės reikšmės turi taip vadinamieji bacilų nešiotojai, sveiki žmonės, turį savo žarnose vidurių šiltinės bakterijas, bet patys, turėdami didelį kūno atsparumą, šiltine nesusergą. Tie visi ligos nešiotojai šlapume ir išmatose platina ligos antkirtį. Apkrėsti galima: tiesioginiu palytėjimu išmatų, šlapumo, arba apkrėstų jais daiktų.

Patekusios iš žmogaus kūno į vandenį arba žemę, vidurių šiltinės bacilos gali tenai gyventi keletą mėnesių. Suprantama, kad tokioms sąlygoms esant, sveikas žmogus gali vidurių šiltine lengvai apsikrėsti. Ypatingos reikšmės čia turi geriamas vanduo, nes vandens šaltinis, šulinys, arba vandentraukio vanduo, apkrėstas Eberth'o bacilomis, gali būti masinio apsigimimo priežastimi.

Labai didelės reikšmės turi maisto produktai, ypač pienas ir jo gaminiai: sviestas, grietinė, kuriuos paruošia sveikieji bacilų nešiotojai, aptarnaujantieji pieno gaminių įstaigą. Daržovės, salotos, vaisiai, apkrėsti kokiu nors būdu Eberth'o bacilomis, gali būti apkrėtimo šaltiniu. Vartojant ledą apkrėstą Eberth'o bacilomis — taipgi galima susirgti. Mokslininkas Ficher įrodė, kad musės, maitintos vidurių šiltinės bakterijomis, dar po trijų savaičių apkrėsdavo tomis bacilomis įvairius daiktus.

Ligos šaltiniu yra sergantieji vidurių šiltine ligoniai, todėl jų išmatos ir šlapimas turi būti dezinfekuojami 10% kalkių pienu, chlorkalkėmis 5% Kresolio skiediniu. Rūbai formalino arba garo kameroje dezinfekuojami. Ligonų baltiniai, patalinė, turi būti dezinfekuojami geriausiai specialėse kameroje, tekančiame gare prie 100° ir pusantros atmosferos spaudimo.

Kaimo sąlygomis dezinfekcijai geriausiai naudoti visų apkrėstų daiktų virinimą, iki pusės valandos laiko. Tuos daiktus, kurių virint negalima, reikalinga dezinfekuoti, sunėšus juos ir laisvai sudėjus į tuščią kambarį, vartojant formaldehido garus — 5 gr. formaldehido vienam kubiniam erdvės metrui; pagaminti tuos garus vartojamas formalinas 40% skiedinyje, kuris išgarinamas specialiu prof. Pflüge's aparatu. Tuo aparatu labai patogiu dezinfekuoti kailius, odinius daiktus, pagalves, patalus ir visus kitus rūbus ir daiktus, kurių negalima virinti. Tuo pačiu būdu dezinfekuojamos gyvenamos patalpos. Grindis, sienas, lovas, stalus, kedes ir visus kitus medinius daiktus patogiu dezinfekuoti 2:1000 kiediniu sublimato.

Valgyti ir gerti, esant vidurių šiltinės epidemijai, tegalima tik virintą valgį ir gėrimą. 15 minučių laiko virinimas — užmuša visas vid. šiltinės bakterijas. Prieš valgant reikia nusiplauti rankas. Tinkamo vandentiekio įtaisymas, kanalizacijos, maisto produktų priežiūra, vartojimas gėrimui virinto vandens, kūno švaros, ypač rankų daboymas, turi labai didelės reikšmės apsisaugoti nuo užsikrėtimų vidurių šiltine.

Apsisaugoti nuo vidurių šiltinės ligos, tam tikros reikšmės turi taip vadinamieji profilaktiniai skiepėjimai, naudojant užmuštos tifo bakterijų kultūros skiedinį ir pakartojant skiepėjimą, su protarpiais 3 kartus.

Reikia pastebėti, kad mokslininkai Mečnikov'as ir Bezriedka tiems skiepėjimams nepriduoda visiško apsaugojimo reikšmės. Iki šio laiko mokslas dar nežino vaistų, kuriais galėtų užmušti esančius organizme šiltinės bakterijas.

Vidurių šiltinės gydymas yra paremtas dieta ir apsaugojimu nuo galimų komplikacijų. Ligonio kambarį neturi būti karšta. Jis turi būti dažnai vėdinamas. Ligonio guolis turi būti patogus. Ligonis turi būti saugojamas nuo pragulų. Kūnas aprtinamas druskos skiediniu arba aromatiško acto skiediniu. Imamas šaukštas acto pusei litro vandens. Ligonis turi gulėti minkštai, ant oro pripūstos guminės pagalvės arba guminio žiedo. Ligonis neturi gulėti ant nugaros. Jis turi būti vartomas ant šonų. Nugarą ir kryžių naudinga dažnai aptrinti kamforos spiritu arba degtine. Pasirodžius nors mažiausiai pragulai, yra naudinga tą vietą perrišti, sutepus ją peru balzamu 1:30 vazelino arba pribarstyti jodaformo arba kseroformo milteliais. Labai svarbu daboti burnos švarą, skalaujant burną 3% vandenilio peroksidu, 1 šaukštas peroksido vienam stiklui virinto vandens, 3% boro rūkšties skiediniu, kas 3—4 valan-

dos, išvengti burnos glitplėvės žandinių liaukų ir vidurinio ausų uždegimo.

Maistas vidurių šiltine sergančių ligonių turi būti skystas, bet maistingas. Tikslu vartoti virintas piene, bet nedaugelis ligonių tegali vartoti jį su pamėgimu ilgą laiką. Dažnai piene maloniau geriamas su kava arba konjaku. Galima duoti piene virto kakao, galima duoti ir mėsos buljoną ir skystą kiaušinių, avižių, ryžių, gleivines sriubas; naudinga maistui piene mirkyti sausainius.

Reikalinga ligoniui dažnai siūlyti virinto šalto vandens su citrina ir cukrumi arba arbatą su pienu. Jeigu ligonis anksčiau vynu negerdavo, tai pratinti nereikalinga. Alus gali būti duodamas nedideliu kiekyje.

Begyjant ligoniui reikalinga būti atsargiam su valgiu; maždaug apie dvi savaites po temperatūros nukritimo galima pradėti duoti kapotą veršieną ir vištieną mėsą. Ypatingos reikšmės turi gydymui vonios apie 32°C; vartojamos kasdieną jos gerai veikia į nervų sistemą, kvėpavimo organus ir į odą.

Sergant vidurių šiltine, be gydytojo pagalbos apseiti negalima, nes nuolat reikalinga patikrinti atskirų organų veikimą ir komplikacijų galimumą, skiriant tam tikrą specialų gydymą. Gydytojo patarimas reikalingas ir reikalingiems gydymui vaistams paskirti.

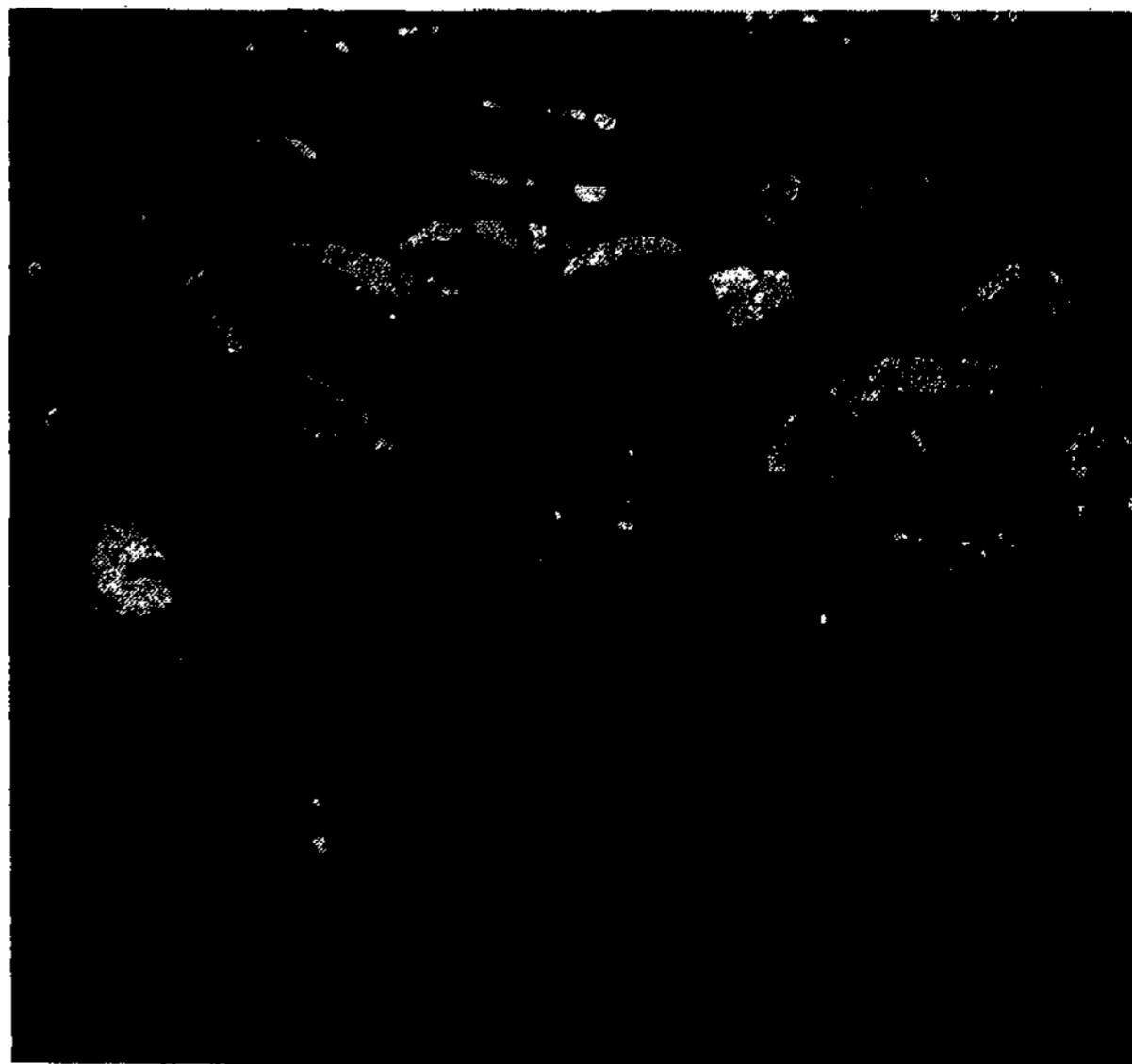
Dr. M. Nasvytis

SPARNUOTI ŠOVINIAI

Vokiečių inž. Gerlachui išradus kulka, pramušančią labai storus šarvus, anglų karo sluoksniai nepaprastai susirūpino. Dabar anglų inžinieriai išrado patrankų sviedinius, pramušančius bet kokio storumo šarvus ir tokios sprogimo jėgos, kuri kelis kartus prašoka ligšiolinių artilerijos sviedinių sprogimo jėgą. Sviedinių liejinimo formulės laikomos griežčiausioje paslapyje. Dabar tais „sparnuotais šoviniais“, kaip juos vadina anglai, aprūpinama visa anglų laivyno artilerija.

ŠARVUOTI MOTOCIKLAI

Švedijos „Landsverk“ dirbtuvės gamina tankus, šarvuotus automobilius ir kitos rūšies šarvuočius. Savo gaminiams nemaža prisideda prie mechanizacijos. Paskiausiai pagamino „Landsverk 210“ šarvuotų motociklų. Motociklo motoras ir šoferis dengti šarvu. Iš dalies šarvu dengti ir ratai. Motociklas ginkluotas kulkosvaidžiu; gali šaudyti į horizontalius ir vertikalius taikinius.

Prieš patikrinimą

Dzūkijos raitininkų sulėkimai

Po visos eilės liūdno atminties unijų su lenkais, Lietuva galutinai prarado pati save ir, savo nelemtai sąjungininkei žlugus, buvo priversta dalintis su ja skurdžiu nelaisvės likimu.

Lietuviui, įpratusiai laisvai savo eikliu žirgu skraidyti karingų kunigaikščių žygiuose po plačias svetimias šalis, paliko tik gražių atsiminimų ir išmokė liūdnu, laisvės, erdvės pasiilgimo pilnų dainų. Dainų apie karo žygius ir apie žirgą. Per kelis šimtmečius tomis dainomis lietuviai guodėsi, vis kažko laukdamas, vis kažko vildamasis. Daina jį stiprino, daina išlaikė jame tai, ką išviršiniai buvo iš jo atėmusi nelaisvė; daina jį perkeldavo į tą stebuklingai gražią senovę, kada lietuviai, būdamas laisvas, pasakiškojo vyčio smarkumu teriojo savo priešus, savo žirgo kanopomis mindydami svetimų kraštų vėjus, pelenais paversdami užpuolikų sodybas. Taip iš dainos į dainą, iš lūpų į lūpas žirgas lietuviui tapo gražiu garbės ir pergales simboliu.

Bėgo metai. Vis augo ir augo nelaisvės metų pakopa, o lietuviai vis laukė, užsidarę savo ryžtingo pasiilgimo kevale, vis augino sau žirgą, laukdamas kol jį kažkas pašauks.

Ir sulaukė. Amžių lūkestis virto tikrenybe. Per šimtus metų dainuota ir svajota laisvė lietuviui patekėjo skaidria saule, pirmu savo blykstelėjimu pažadinusi gyventi nauju, o tikriau tarus — vėl tuo senuoju, kadaise gyventu, laisvu gyvenimu. Vėl Lietuvoje skamba linksmos dainos, o lietuvių žirgas, per ilgą metų eilę vien arklo našta ragavęs, vėl skrieja savo jaunu raiteliu nešinas per klonius, per kalnus...

Dzūkų sostinėje, Alytuje, didelė šventė — Vytijos raitelių sulėkimas, kuriam iš anksto stropiai ruošiamasi. Dzūkai šveičia kilpas ir kamanas, šukuoja, valo žirgelius; dzūkės traukia iš skrynių senoviškus lietuvių drabužius, languotus, klostytus sijonus, gražiai siuvinėtomis rankovėmis marškinius, margas liemenes, sidabru blizgančius galionus, baltus nuometus. Ulonų pulko aikštėje per dvejetą dienų išauga balta, kaip sniegas pilis, su kuorais, su sunkiais, skardžiai girgždančiais vartais.

Šventės išvakarėse Alytus nepaprastai sujunda. Iš visų pusių — iš rytų, pietų ir vakarų traukia pulkai jo-

jikų. Nuo Merkinės, nuo Alovės, nuo Nedzingės ir Perlojos skrenda jie prie išdygusios per naktį baltos pasakų pilies, kurios aukštam dantytam kuore suspigo skardus šauklio trimitas. Jau ir saulė pasislėpė už vakaruose riogsančių kalnų, o Vytijos šauklio sukviesti

Pamaldos prie pilies

svečiai vis jojo ir jojo. Ulonų pulke jau užplūdo visus laisvus kampus. Per visą trumpą vasaros naktį pulkas buvo gyvas ir judrus, kaip skruzdėlynas.

Šventės rytmečio saulė, pasilypėjusi ties Sudvajų miško ketera, pamatė seniai, seniai neregėtą vaizdą. Ulonų pulke, vietoj slepiamos spalvos mundurais apsimtempusių žaliūkų, gužėte prigūžėjo keistai apsitaisiusių, blizgančiais sidabro blizgėjimu, raguotais šalmais, gauruotais kailiais, margais rankšluosčiais ir įvairiausio margumo juostomis persijuosusiais raiteliais. Vieni jų šėrė žirgus, kiti juos valė, tretė, karštesnieji, jau iš pat ryto mėgino savo žirgų greitumą, o Alytaus vieškeliais vis dar rūko ir dundėjo nuo naujų svečių žirgų kanopų.

Prieš baltą pilį įrengtas altorius, prie kurio iš Alytaus miesto pusės pradeda slinkti minios žiūrovų. Iš tolo žiūrint atrodo, kad tai sruvena margaspalviai, išsivingiavę upeliai, išsilieję iš didelio ežero; čiurlendami jie rieda iš visų pusių per ulonų pulko aikštę, kol, susidūrę su vis didėjančia žiūrovų jūra, įsilieja į ją ir

Nedzingės šimtinė

joje sustingsta. Apie 10 val. upelių versmė išsenka, jų tėkmė vis silpnėja, skystėja ir pagaliau visai nutrūksta. Pilies kuore pasigirsta trimitas. Tai ženklas šventės pradžia. Kaip senovėje, prieš keletą šimtų metų, išgirdę pavojaus trimtą skubėjo lietuviai raiteliai, taip šiandien senovės lietuvių ainiai, laisvai po šimtmečių atsikvėpę, išgirdę atgimusios Dzūkijos kvietimą, mirgančia srove išsiliejo iš miško ir pradėjo plaukti pro žiūrovus.

Eina šimtinė po šimtinės, kiekviena su savo vėliava. 50 metų, sidabro plaukais, vyrai joja greta 12 metų berniukų, didžiojo karo ir net Japonų karo dalyviai joja greta su karo baisenybių negirdėjusiais ir neregėjusiais savo anūkais, ir sunku beatskirti, kurie iš jų, tėvukai ar jaunikliai tiesiau sėdi ant arkio, kurių žvilgsnis žvaulesnis, kurio galva aukščiau iškelta. Ir senoji ir jaunoji Dzūkija šiame sulėkime vienodai atstovaujamos. Pirmoji — atsinešusi iš pradedančios apsamanoti senovės skaudų nelaisvės ir priespaudos patyrimą, antroji — jaunatvės veržlumą ir drąsą, eina petys į petį laisvosios Lietuvos vieškeliu, įsmeigę žvilgsnį į tolimą, tolimą priekį, vadinamą ateitimi.

Slenka raiteliai, jų medžio pikės ir kiekvienos šimtinės skirtingų spalvų vėliavėlės atrodo siūbuojančia jūra. Štai joja šimtinė blizgančiais, raguotais šalmais, per pečius permetais kailiais, tarytum nužengusi nuo kurio istorinių paveikslų tapytojo audeklo. Dar iš tolo visų akis patraukia žalsva vėliava su pusmėnulio ir žvaigždės ženklu. Tai Lietuvos totorių šimtinė. Vytauto Didžiojo priglobti, visus Lietuvos vargus drauge su lietuviais išvargę, jie eina ir dabar greta su jais. Amžiai neįstengę paglemžti iš jų charakteringų veido bruožų — jų gelsvos odos spalvos, siaurų, tamsių, įstrižai į kaušą įsmigusiu akių. Baltos čalmos — dar labiau pabrėžia Aukso ordos palikuonių kilmę.

Voros galva jau išnyko iš žiūrovų akių, vis ieškančių jos galo, bet jo vis nematyti ir nematyti.

Kaip skaidrus laumės juostos spalvų marginys, pro žiūrovus šliaužianti vora vis keičia ir keičia savo spalviais, tai nušviesdama šviesiais, džiaugsmingais atspalviais, tai vėl pritemdama. Bet štai vėliavų upė paskutinį kartą siūbtelejusi, išsenka, išsibaigia. Vėliavos ir vėliavėlės ištisa jūra apsupa pilį ir altorių.

Prasideda pamaldos.

Raguoti, blizgantieji šalmai nuslenka nuo dzūkų galvų. Tik arklių prunkštimas kada ne kada sudrumščia šventą tylą, gaubiančią baltą pilį, vėliavų jūrą, žilas ir jaunas vytijos sulėkėlių galvas, baltus dzūkų nuometus. Dzūkija paskęsta gilioj maldoj.

Ite missa est!

Raitelių jūra sujunda, susiūbuoja. Iš jos išsidriekia plona gija, nutįsta ligi miško ir į jį susigeria.

Baltoje pilyje vaidinama misterija.

Prieš žiūrovų akis atgimsta senovės Lietuva.

Narsus kunigaikštis su savo vyrais išvyksta karo žygin. Pilyje pasilikę seniai ir mergaitės dainuoja liūdnas, lūkesčio ir nerimo pilnas, dainas. Laimingai su dideliu grobiu grįžusiems pilies kariams pilies valdovas kelia vaišes ir kariškus žaidimus su raitųjų rungtinėmis.

Prasideda pergalės šventė.

Tik staiga pačiu šventės įkarščio metu pilies kuore pasigirsta skardus pavojaus trimitas. Tai sekėjas iš kuoro pamatė toli pamiškėje baltus, juodais kryžiais kryžiuočių apsiaustus. Po kiek laiko ir visas jų būrys, išlindęs iš miško, pradėjo slinkti prie pilies.

Nutruko linksmas klegėjimas ir dainos. Pasigirdo trumpas įsakymas ir kryžiuočių pasitikti užtelėjo gaivališka raitelių banga, viską po kojų mindydama, siaubingai kaukdama ir naikindama. Kryžiuočiai, nelaukdami susitikimo, apsisuko ir dingo miške, lietuviai juos vijosi įkandin. . .

Vakaruose rausvas saulės rutulys artėjo prie kalnų keterų, raudonai nudažydamas padangę. Dzūkų raiteliai dainuodami, šimtinėmis skirstėsi namo. Daugelis jų nešėsi rungtynių laimėjimo dovanas. Dzūkės, languotus sijonus pasikaičiusios, klegendamos, pasipasakodamos, protekiniaisėjo paskui dainuojančias šimtines.

Pamaldų metu

Prie pilies pasidarė tylu ir tuščia.

Vieną dieną triukšmingai atgyvenusi, ji laukė savo trumpo gyvenimo pabaigos.

Alytaus raitelių sulėkimai savo dalyvių skaitlingumu rodo mums, kad lietuvis neužmiršo žirgo, kad senovės lietuvių raitelių tradicijos lengvai prigyja šių dienų lietuvių dvasioje.

Reikia tik, kad Alytaus pavyzdžiu pasektų kiti Lietuvos kraštai ir su dzūkų užsidegimu prisidėtų prie šio dėkingo Tėvynės gerovės darbo, kasmet ruošiamuose raitelių sulėkimuose susilaukdami vis didesnio dalyvių skaičiaus.

Ltn. Vilkutaitis

SVARBIOS DERYBOS TARP ANGLIJOS IR SOVIETŲ RUSIJOS DĖL KARO LAIVYNO

Neseniai Londone prasidėjo derybos tarp Anglijos ir Sovietų Rusijos dėl karo laivyno. Sovietų spauda apie šias derybas daug rašo, primindama, kad Londono laivyno derybos iširo dėl japonų užsispyrimo turėti lygų paritetą su angly ir amerikiečių laivynais. Ši padėtis atidarė kelią jūrų apsiginklavimo rungtynėms. Vokietija, sulaužius Versalio sutartį, patrigubino savo karo laivyno tonažą. Jungtinės Amerikos Valstybės, Anglija ir Prancūzija, nepasiekusios karo laivų ir jų tonažo sumažinimo, bandė aprėžti apsiginklavimą bent kokybiškai; š. m. kovo mėn. sudarė sutartį, nustatančią linijiniams laivams maksimalinį patrankų kalibrą — 14 colių. Kreiserių tonažas nustatytas 8.000 tonų, su 6,1 colių pabūklais. Šią sutartį sudarius, Anglija kreipėsi ir į Sovietų Rusiją, siūlydama sudaryti anglių—sovietų sutartį, nustatančią Sovietų laivyno kokybinius apribojimus, panašius anų trijų valstybių sutarties apribojimams.

Sovietų spauda apibrėžia ypatingas Sovietų Rusijos sąlygas, kuriose ji yra atsidūrusi savo laivyno atžvilgiu ir dėl kurių ji priversta smarkiai statyti savo laivyną. Pirmia, tai jos krantų ilgumas. Antra vertus, Sovietų jūros yra išskirtos viena nuo kitos, todėl kiekviena iš jų reikalauja savarankiško laivyno. Kas liečia Tolimuosius Rytus — sovietai spauda pažymi, kad kol su Japonija nėra sudaryta atitinkama sutartis, Sovietai jokių apribojimų savo Tolimųjų Rytų laivynui negali taikyti.

Pradžios mokyklos vaidmuo, parengiant tautą krašto apsaugos reikalui

I.

Krašto saugumas — krašto gynimas visuomet buvo ir yra svarbus ir pirmas dalykas. Tuo pasakymu čia nieko nauja neįnešu, tik tai noriu pabrėžti, kad šiuo momentu kiekvienas Lietuvos pilietis giliausiai įsisąmonintų tą reikalą ir tą būtiną tiesą, kad tai neliktų vien tik vyriausybės, ypač krašto apsaugos ministerijos, bet ir visų mūsų, pradedant paaugulių ir baigiant žilstančių, nuolatinis rūpestis ir aktyvus prisidėjimas.

Gyvename laikus, kada visos tautos ypatingai susirūpinusios savo saugumu. Mažosioms valstybėms dar dažniau ir daugiau kelia susirūpinimo įvairūs neramumai ir pasireiškią agresingi didžiųjų valstybių apetitai. Suprantama, kad tikriausieji, kad ir mažųjų valstybių, talkininkai yra tų pačių valstybių visuotinis karinis pasirengimas ir nepalaužiamas pasirygimas gintis.

Šių dienų įvykių akivaizdoje, tarp galingų rytų ir vakarų esančiam mūsų kraštui svarbu ne tik turėti gerai išlavinta, moderniškai ginkluota kariuomenė, bet tolygiai svarbu, kad krašto gynimo idėjas giliai įsisąmonintų visa visuomenė.

Svarbu, kad tėvynės gynimo darbui iš anksto rengtųsi visa tauta.

Labai klystų kiekvienas, kuris manytų, kad šis raginimas, einas iš karių arba juos suprantančių, yra ne gyvenimo tikrėybė, o tik tiktai militarinių siekimų ir tos aplinkos padarinys. Tiek kariai, tiek kiti — visi mes nuoširdžiai norime taikos ir ramiausio gyvenimo sąlygų, kuriose gražiausiai žydėtų ir reikštųsi mūsų tautos pažanga. Puikiai suprantama, kiek daug tai pažangai padėtų ir inteligentinės pajėgos, kas metai tūkstančiai vyrų atitraukiami nuo darbo ir dešimtys valstybės biudžeto milijonų, skiriamų krašto saugumo reikalams.

Taigi, nuo visa to lengviausiai būtų atsisakyta, jei nebūtų jaučiamas nuolatinis pavojus mūsų laisvei ir nepriklausomybei. O tasai pavojus toli gražu ne karių išgalvotas ir plečiamas. Tik tiktai kariai, kada mato, jog netoli mūsų dideliu užsispyrimu ir smarkiu tempu pradeda barškinti ginklais, kada stipresnieji ginkluojasi ne gintis, nes niekas mažesniųjų jų negali pulti ir nepuls, kada taikos sutartys aiškinamos taip, kaip stipriesiems patinka, kada tos sutartys atvirai ir be jokios atsakomybės laužomos, kada silpnesnieji kraštai panorėjus puolami ir jie, iš anksto nepasirengę tinkamai gintis, gniūžta nuo stipresniųjų kumščio, kada kitos mažesnės valstybės, jei neparanku tuojau užpulti atvirai, visokiais suktais būdais sprogdinamos iš vidaus — argi gali tada tylėti. Apskritai, visi, kad ir nekariai, argi gali tada ramiai sau laukti kažkokių

stebuklų ir tenkintis pasyvumu viliojančiais pacifizmo šūkiomis? Ne! Tokiu momentu kuo daugiausia turime parodyti tvirto pasiryžimo, tikro sugebėjimo ir pasirengimo gintis.

Jei mes patys, nors ir negausingi, būsime pasirengę tvirtai ir tinkamai gintis, tuomet ir kiti galės ir panorės padėti. Tik tas vertas paramos, kurs ryžtingas, kuris savo neapleidžia; tik ta tauta, kaip ir atskiras individas, vertinama ir gerbiama, kuri drąsiai gina savo teises, laisvę ir moka dėl jų aukotis. *Kas savo teisių ir laisvės negina, tas jų nevertas, tas jų lengvai ir netenka.*

Dar kartą pabrėžiu: mūsų kariai visai ne militaristai ir nesiekia jokių agresingų tikslų, tiktai jie nesupranta ir negali pateisinti naivaus pacifizmo ir jo abstrakcijų, kada pavojus manoma sutikti užmerkto mis akimis ir vagis arba plėšikas vien tik žodžiais ir pasitikėjimu pašalinti.

Konkrečiai gyvenime taip nedaroma. Nuo vagių ir plėšikų perkamasi ginklą, statomi saugūs butai, duryse įsitaisoma įmantrių užraktų ir spynų, o naktį, nors labai nepatogu karščio metu, tačiau savo taikingumu nepasitikima, uždaromi langai ir durys. Jei toks mastas yra savo asmens ir savo gėrybių atžvilgiu, kodėl gi jis turi būti kitoks visos tautos ir valstybės požiūriu. Tuomet tikrai išeitų, kad pacifizmas daugiau materialinis ir savanaudiškas dalykas, nes nenorima dėl visų labo pavargti, truputį pasiaukoti, o tik skambiais žodžiais paveikti.

Jei rengiasi valstybė, tauta, tai juk ji turi galvoje, tik kitokia prasme, plėšikus ir vagis, kurių vien tik pasitikėjimu ir gražiais žodžiais nepašalinsi. Dėl to dažnai gal ne tik durys, bet ir langai tenka uždaryti, nors piliečiams tvanku ir pavargti reikia.

Dėl to, kas čia pasakyta, galima būti susilaukti dar tokio priekaišto. Tam juk yra kariuomenė — ir užtenka. Kam čia dar visi piliečiai, mokyklos, jų jaunimas? Kam taip smarkiai apie tai kalbėti ir ramumas drumsti? Neblogai gyvenom ligi šiolei, duos Dievas, ir toliau gyvensime.

Taip. Tiesioginėje mūsų krašto sargyboje stovi ginkluota pajėga — kariuomenė. Bet kas gi yra toji kariuomenė ir nuo ko pareina visa jos vertė, moralinis pajėgumas. Argi kariuomenė tik sau, o visa kita visuomenė — vėl sau. Argi tas jaunas mūsų vyras, pašauktas į kariuomenę, tik „maskolius“, „saldotas“, o grįžęs — vėl toks pat bernas, lyg nelemtą bausmę atlikęs. Gana tos nesąmonės ir to svetimųjų palikto raugo.

Praskaidrinkim savo akis ir pažiūrėkim rimtai lietuviškai, su tikrąja savo tėvynės patrioto širdimi. Tuomet tikrai pamatysime, kad kariuomenė yra tos pačios visuomenės dalis, tiktai ginkluota ir kariškos drausmės dėsniais sutvarkyta. Toji dalis ne diferenciali, bet integrali, — tiesiogiai susieta su savo kariuomene. Todėl kariuomenei ne vis tiek, kokia yra visuomenė, kokia nuotaika vyrauja joje ir kaip ji ver-

tina savąją kariuomenę. Parengtas, tikras karys daug gali padaryti, daug pasiaukoti, bet tik tuomet, kai jis gerai jaučia, kad tautiečiai myli ir gerbia karius, kad jais pasitiki. Kad ir nuoširdžiausia auka, bet ji vistik malonesnė ir lengvesnė, kai suprantama ir vertinama. Jei kariai myli tėvynę, tad jie taip pat nori, kad visi, visa Lietuvos visuomenė, ją mylėtų ir gerbtų.

Vieninga, valstybiškai nusistačiusi, tautiškai sąmoninga visuomenė labai svarbus akstinas doriniam karių auklėjimui. Šių dienų gerai kariuomenei neužtenka vien techniškojo pasirengimo ir visų modernio karo priemonių bei ginklų. Ne mažiau, jei ne daugiau, čia reikšmingas dorinis pagrindas, vadinasi, auklėjimas.

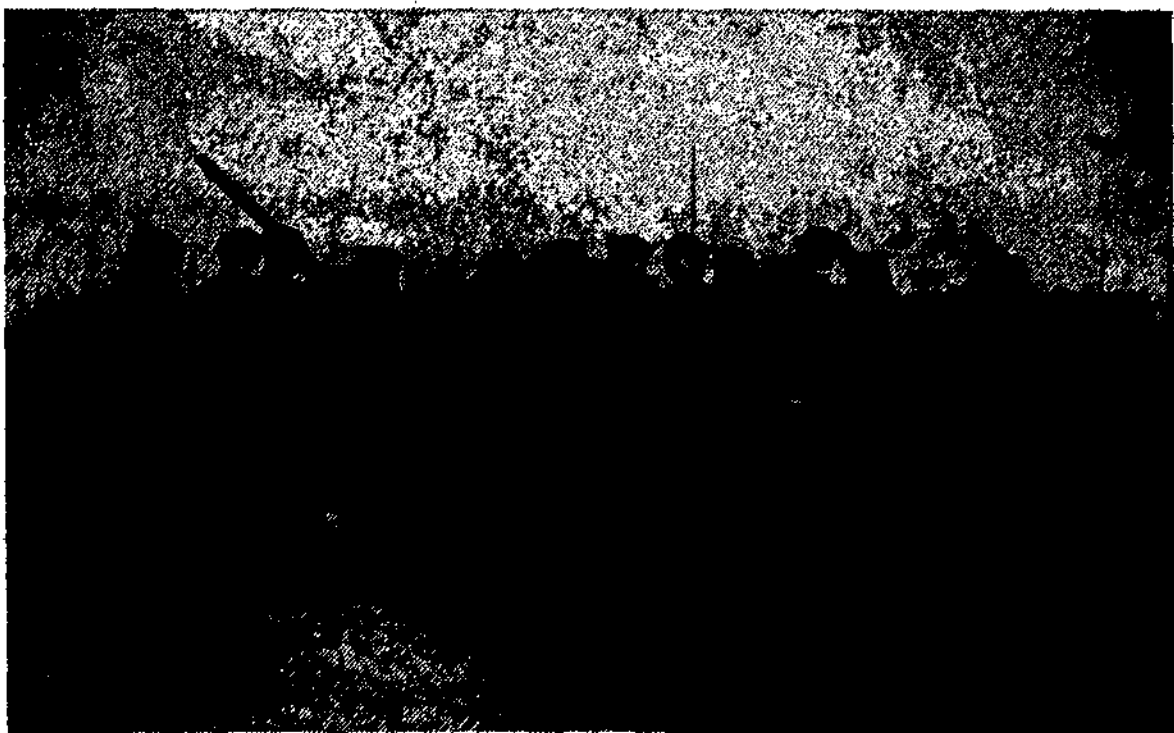
Jau anais laikais Napoleonas yra pasakęs, kad tris ketvirtis visų karo laimėjimų pareina nuo karių moralės. Tuo labiau ši tiesa tinka mūsų laikams. Karys, savaime suprantama, aiškiai turi žinoti, suprasti ir jausti, už ką jis vargsta, kariauja, o dažnai ir žūsta.

Be tokios moralės karo įkaršty sugniūžta net didžiulės armijos, tuo labiau tai svarbu mažos tautos kariuomenei. Šis veiksnys nėra pamirštas ir mūsų kariuomenėj. Jam labai daug dėmesio ir svarbos teikiama, tačiau tam auklėjimui nedaug laiko teturima: tik pusantų metų, kartais net mažiau. *O tasai auklėjimas tolydiniu veiksmu turi prasidėti nuo pirmųjų vaiko sąmonės pasireiškimo metų ir eiti per visą mokyklą, visuomenę, kariuomenę ir vėl visuomenę.* Palaipsniui, be kitų dalykų, čia svarbu kariškosios dorybės ir jų ugdymas, būtent: veiklusis patriotiškumas, drąsa, ryžtumas, drausmingumas, paklusnumas, tvarka, punktualumas, iniciatyvos rodymas, tvirtas būdas, nepalaužiama valia, fizinis stiprumas ir pajėgumas.

Šit kodėl vis dažniau ir aktyviau kreipiamasi į visuomeninių organizacijų vadovus, ypač į mokytojus. Ypač šiame darbe svarbus pradžios mokyklos mokytojo vaidmuo. Jo darbas to prasme turi eiti dviem kryptimis: viena, veikiant kalbamuoju požiūriu savo aplinkos visuomenę, antra, įnešant karinio nuveikimo ir pažinimo elementų į mokomųjų dalykų programą, mokinių darbus ir gyvenimą.

Tai ir bus vadinamasis *karinis auklėjimas*, kuris dabar propaguojamas pradžios mokyklose.

Karinis auklėjimas, pabrėžiu, reikia aiškiai skirti nuo karinio rengimo, kuris įgyvendintas aukštesniojoje mokykloje ir yra atskiras dalykas. Karinio rengimo tikslas daugiau techniškas, būtent, parengti jaunuomenę taip, kad pavojui ištikus krašto gynimo organizacijoj bei sistemoje jau turėtų savo vietą.

Šiaulių b. gimnazijos 7 kl. mokiniai prie Oerlikono

Mokomės taikyti

Kariniu auklėjimu tuo tarpu nemanoma turėti nei balilų nei avangardistų. Karinis auklėjimas nėra atskiras dalykas, bet daugiau principinis. Jo tikslas idėjinis — ugdyti vaikuose kariškai patriotinę dvasią, formuojant juose kariškus jausmus, ugdant tėvynės meilę, ryžtumą, drąsą, valią ir kitas karines dorybes. Tai tikrai kariškai patriotinio susipratimo ir išsiauklėjimo daigai, kurie turi būti karinio aukštesniosios mokyklos rengimo darbo pagrindu. *Bet tasai principas pradžios mokykloje turi reikštis sisteminguo ir visuotinum forma.* Kariškoji mintis turi būti skleidžiama ne tik atskirų mokytojų iniciatyva, bet bendra būtinojo mokymo ir auklėjimo tvarka. Šis pradus pradžios mokykloje svarbus dar ir tuo, kad ne visiems, ją baigusiems, lemta aukštesniojo bei aukštojo mokslo ragauti. Daugelis su pradžios mokyklos parengimu ir išsiauklėjimu pasiekia kariuomenės eiles.

Todėl galutinėj išvadoj karinio auklėjimo tikslas galėtų būti taip apibrėžtas bei nusakytas: *auklėti priaugančią kartą taip, kad ji būtų kariškai ir tautiškai sąmoninga, kad vaisingai galėtų dirbti savo tautos gerovei, kad degtų savo krašto gynimo idėja, mylėtų savo kariuomenę, didžiutuosi jos žygiais ir kad į kariuomenę pašaukti vyrai, su džiaugsmu ir sąmoningai eitų atlikti savo šventą pareigą.*

Dėl to vaikams, dar pradžios mokyklos suole, turi būti įskiepyta kariuomenės, jos viršininkų, vadų, karžygių pagarba ir pavyzdys. Tai sutampa su bendraisiais pradžios mokyklos uždaviniais, o karinis auklėjimas dera su vaiko amžiaus sugebėjimais, pajėgumu ir psichologija, nes šis auklėjimas, paremtas karžygišku lietuvių pasiaukojimu, didele meile savo kraštui, tautai, kada net brangiausias turtas — gyvybė aukojama, karių tarnyba tik tėvynei aukšta ir kilnia mūsų kariuomenės paskirtimi — saugoti ir ginti Lietuvos laisvę, nepriklausomą, — yra didelis idealizmo kėlimo ir ugdymo veiksnys. O mūsų tautai, ypač jaunimui, labai reikalingas toks idealizmas. Todėl pradžios mokykla neturėtų užmiršti karinio auklėjimo srities, nes ji turi būti suinterseuota duoti vaikui visa, kas reikalinga jam išgyventi savo amžiaus metuose, rengiant jį tolesniam gyvenimui.

II.

Kad nebūčiau taip nutolęs ir neaiškus, čia norėčiau truputį smulkiai paaikškinti bei konkretizuoti to karinio auklėjimo principo panaudojimą pradžios mokyklos dėstomųjų dalykų programoje.

Imu tuos dalykus, kaip įrašyta ir paskirstyta šešerių metų pradžios mokyklos programos projekte.

Pirmuoju eina *lietuvių kalba*. Čia jau pirmajam skyriuje, greta bendrųjų skaitymo ir pasakojimo straipsnelių, galimi kariškai patriotinio turinio straipsneliai, eilėraščiai, šūkiai. Tas pats II ir III skyriuje, tik palaipsniui didinant. IV sk. jau sudėtingesni eilėraščiai ir kariškieji straipsneliai. Čia galimas jų dramatinizavimas, inscenizavimas ir iliustravimas. Vaidinimai suprasminami kariškai patriotine idėja. V ir VI skyriuje daugiau aiškinama ir pabrėžiama straipsnelių idėja, svarbesni epizodai, duodamos asmenų charakteristikos ir t.t.

Darbelius dėstant, įvedami ir kariškojo pobūdžio, pavyzdžiui: kariška pilotė, vežimai, lėktuvėliai, parankėlės, šautuvėliai, lopetėlės, sviediniai, tankai ir t.t. Drauge supažindinama su jais ir trumpai paaškinama jų prasmė bei reikšmė. Kituose skyriuose, kur numatyti lauko darbai, galimi maskavimosi pradmens, palapinės, lauko stalai, slėpimasis. Visa tai suprasminama kariškuoju atžvilgiu. Toliau: persikėlimas per upelius, tiltelių ir lieptų statyba. Čia jau kaip ir įvadas į pionieriškus darbus.

Krašto mokslas. Aiškinant apie lietuvių šeimą ir gimines senovėj, trumpai nupasakojama apie šių dienų valstybę ir kariuomenės vaidmenį valstybės atstatyme. Kalbant apie apskrities miestus, supažindinama ir su kariuomenės dalimis, ten stovinčiomis, kariškomis įstaigomis. Aiškinant apylinkes, *būtina pažymėti Nepriklausomybės kovų vietas, žuvusių kapus, paminklus ir t.t.*

To pat dalyko programoje — Lietuvos rytai — Okupuotoji Lietuva. Čia vėl būtina pabrėžti: Suvalkų sutartis, jos sulaužymas — spalio 9-oji. Okupuotosios Lietuvos gyventojai, jų kalba, kilmė, dabartinis likimas. Sustojus ties Vilnium, vėl yra kariškos minties temų: Vilnius — mūsų kariuomenės kūrimosi lopšys. Kovos dėl Vilniaus. Mūsų kariuomenės žygis į Vilnių rugpiučio 26 d.

Negalima šioje vietoje palikti dar vienos spragos, būtent: Klaipėda ir mūsų pajūris. Miesto įkūrimas. Vokiečių valdymas. Klaipėdos krašto prijungimas. Klaipėdos ir jūros reikšmė Lietuvos kultūriniam, ekonominiam gyvenime ir kovoje dėl nepriklausomybės.

Be to, šį dalyką dėstant, numatytos ekskursijos į artimesnę ir tolimesnę aplinką. Prie tų ekskursijų būtina reikia pridėti, kur tik galima, *ekskursijos į kareivines, į kariuomenės stovyklas, pastovius ir manevrus*, kad vaikai arčiau pažintų savo šalies gynėjus, jų aplinką, gyvenimo būdą, darbą, pratimus, kad daugiau pamiltų juos ir noromis, sulaukę naujoko metų, eitų į kariuomenę.

Per tokias ekskursijas svarbu pamatyti: 1. kareivinės, pratimų aikštės, žygiai, gimnastika, taip pat išgirsti kelios žygio dainos; 2. kareivinių vidus, visa tvarka: ginklai, lovos, rūbai, paveikslai, šūkiai ir t.t.; 3. kareiviška virtuvė — maitinimas. Būtina paragauti valgio.

Geografijos, kur kalbama apie Vokietiją... Hamburgas, Soldinas... būtina įdėti: Dariaus ir Girėno žygis. Jų testamentas ir žygio reikšmė visai tautai. Praeinant pro Angliją, kur minima airiai, Dublinas — įdėti Balenrobė, Vaitkaus žygis. Aviacijos tobulė-

jimas ir mūsų aviacijos, tiek karo, tiek civilinės, reikšmė krašto atžvilgiu.

Lietuvos geografijos skyriuje neleistina palikti nesuprasminius Širvintų, Giedraičių, Radviliškio, Červonkos, Alytaus, Šiaulių, Panevėžio ir kitų vietų, kur vyko svarbiausios mūsų kariuomenės kautynės ir kur garbingai prieš daug didesnes priešų jėgas buvo laimėta.

Labai didelė spraga tame projekte jaučiama *istorijos skyriuje*. Būtinai ten reikia papildyti. Kariuomenės atgaivinimas. Savanoriai. Kovos dėl nepriklausomybės. Didelis entuziazmas ir nepaprasti sunkumai kovojant su trimis priešais iš trijų pusių. Pirmosios aukos: Eimutis, Juozapavičius, Lukšys.

Toliau. Kariuomenės vaidmuo atstatant nepriklausomą Lietuvą ir tolesnė jos laisvės sargyboja. Įžymiosios kautynės ir jų reikšmė. Mūsų didvyriai. Kautynių ordinas. Vyčio Kryžiaus kavalieriai. Jų šventės. Kariuomenės šventė — lapkričio 23 d. Kariuomenės su visuomene susiartinimo diena. Jų reikšmė.

Taip pat reikalingi papildymo karinio auklėjimo atžvilgiu ir kiti dalykai: *muzika ir dainos, fizinio lavinimo programa*. Šioje, be kitų kariškojo pobūdžio lauko žaidimų kaip tai, slėpimasis, maskavimasis, žvalgymas, orientiravimasis, galimos lengvesnės tankinės rikiuotės formos ir kariškos ritmo dainos, žygiuojant voroje.

Taip, bendrais bruožais, atrodytų karinio auklėjimo pradmens bei elementai pradžios mokykloje. Detalių čia neliesiu, tai programos ir metodiškojo aiškinimo dalykas. Svarbiausia, norėjau iškelti pačią idėją, kurios esmė yra ta, kad visur kiekviena proga būtų keliamas mūsų tautos ir krašto saugumo reikalas, jo svarbumas, karių pažinimas, meilė. Progų, kaip matėme yra daug, tik reikia daugiau aktyvumo ir tikrojo ne šabloninio gyvųjų mūsų tautos reikalų supratimo.

Deja, visur, visose srityse labai dar varžo mus šablonas, žalingos neveiklumo įtakos ir didesnio atsidėjimo baimė, nenoras. Dėl to mes dažnai net geriausią sumanymą sofistiškai suardom. Tad ir čia dabar, argi nekeista: staiga kareivio, kareivinių meilė ir nuolatinis priminimas, nuteikimas.

Tačiau, keista tatau gali atrodyti tik šių dalykų neišmanančiam ir visos mūsų dienų gyvenimo aplinkos neįvertinančiam. O, iš tikrųjų, mes neturime kareivinių bijotis, bet veržtis į jas, nes tai kiekvieno mūsų tautos sūnaus pirmoji ir aukščiausia pareiga. Ir pati mūsų kariuomenė ne koks luomas, *bet aukštoji visų lietuvių mokykla, besirengiant apsaugoti savo laisvę ir savaimingą gyvenimą*.

Jei visi prisidėsime, savo kariuomenę kiek galėdami stiprinsime, tuomet ir tauta bus saugi ir didesnis laidas taikiam kultūriniam gyvenimui. Kad ir maža, bet vieninga, gerai susipratusi, stiprios dvasios ir gerai ginkluota, kariuomenė gali daug nulemti priešų sumanymuose ir daug netikėtumų pašalinti.

Juk atsiminkime savo vietą Vakarų ir Rytų Europos kryžkelėj ir tą geopolitinę padėtį, kurioje Lietuva yra. Šiuo reikalu savaiame prašosi pacituojama viena pobūdinga ištrauka iš Pr. Karaliaus str. „Kovojančios tautos mokykla“ (š. m. Vairas 4 nr.).

Ten įsidėmėtinos mintys ir vaizdas. Pasakyta taip:

„Lietuvių tauta — amžinai kovojanti tauta, ko-

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

IŠVYKO GEN. ŠT. PLK. LTN. DULKSNYS

Kariuomenės štabo II-jo skyriaus viršininkas gen. št. plk. ltn. Dulksnys birželio 2 d. 14 val. 30 min. išvyko vizituoti Baltijos valstybių ir Suomijos kariuomenės štabų antrųjų skyrių viršininkų.

MŪSŲ KARO LĒKTUVŲ NELAIMĖ

Mūsų lakūnai ltn. Krasnickas ir vyr. pusk. Vytautas Sargautas VI. 2. skridami karo lėktuvu į Palangą šaudymo pratimų atlikti, 12 val. pateko į rūką. Pilotui manevruojant, lėktuvas neteko pusiausvyros ir skridęs jo žvalgas ltn. Krasnickas iškrito iš lėktuvo, bet laimingai išsigelbėjo su parašiotu. Lėktuvas dar kurį laiką paklaidžiojęs ore, ties Judrėnų bažnytkaimiu, Kvėdarnos valsč. (Tauragės apskr.) susidūrė su žeme ir sudužo. Pilotas vyr. pusk. V. Sargautas užsimušė.

Vytautas Sargautas yra gimęs 1912 m. lapkričio 10 d. Panevėžio apskr., Raguvo valsč., Juostininkų kaime. Baigęs keturias gimnazijos klases, privačiai rengėsi brandos atestui. Į kariuomenę įstojo savanoriu 1932 m. gegužės 1 d. 1934 m. lapkričio 1 d. baigė karo aviacijos mokyklą ir, pakeltas į jaunesniojo puskarininkio laipsnį su antro rango karo lakūno vardu, paskirtas į šeštąją aviacijos eskadrilę. 1935 m. balandžio 1 d. pakeltas į vyresniojo puskarininkio laipsnį. Velionis paliko senus tėvus, tris seseris ir vieną brolių.

9 P. P. MOKOMOS KUOPOS IŠLEISTUVĖS

Gegužės mėn. mok. kuopa baigė savo kursą. Pirmaisiais baigė gr. Lastauskas Stasys ir gr. Česnakevičius Antanas gavo po laikrodį. Išleisdamas, pulko vadas plk. Svyilas ir kiti viršininkai baigusius pasveikino ir kalbose paragino sąžiningai eiti viršininko pareigas, nuolat gilinti žinias, skaityti laikraščius. Įvertindami skyrininko darbą, pabrėžė, kad nuo skyriaus apmokymo pareina ir didesnių dalinių apmokymas.

Nedzinskas

IŠLEIDOME DARBŲ GYDYTOJĄ

Gegužės 26 d., 2-ras inžinerijos b-nas išleido sanit. karininką gyd. Jaloveckį, kuris perkeltas į 8-tą p. p. Gyd. Jaloveckis labai daug pasidarbavo inžinerijos b-no ligoninėje, nes jam tik atvykus ligoninė tapo visai gražiai sutvarkyta.

Vietoje gyd. Jalovecko paskirtas gyd. Tokėris.

Jurgis

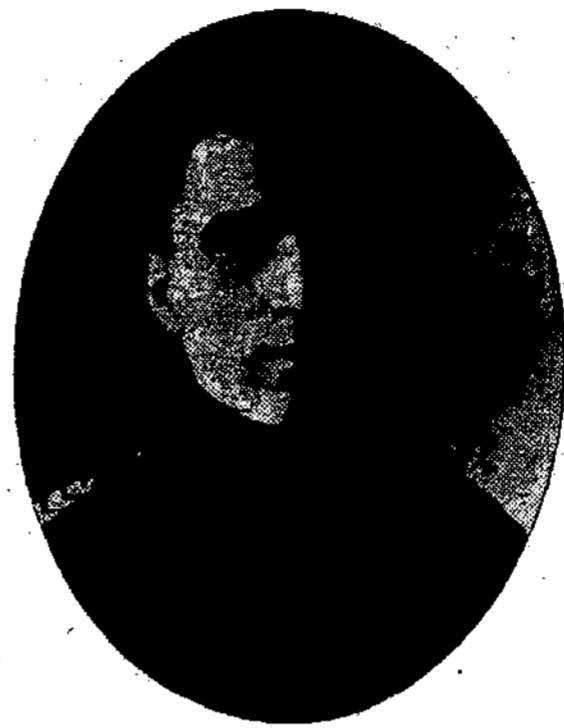
NAUJI POLIGONO VIEŠKELIAI

Šiomet poligone stovinčios dalys, ypač artilerija ir kulksvaivadininkai, labai patogiausiai susisiekiama su taikinių rajonais. Pernai klampiam smėlyje skėsdavo pabūklai ir kankindavosi arkliai, šiomet iš abiejų stovyklų jau yra praveisti tiesūs, platus, molio ir žvyro mišiniu išmušti, vieškeliai. Tuo mechanizuoti daliniai sutaupo daug degamosios medžiagos ir laiko.

Pusk. Mažrimas

VYR. PUSK. TAMOŠEVIČIUS LAIMĖJO PIRMĄ VIETĄ

5 p. D. L. K. Kęstučio pulko karininkų ir liktinių puskarininkų šaudymo pratimai iš šautuvų pasibaigė. Liktinių rungtyne (viso 8 prat.) pirmą vietą laimėjo mok. kuop. v. p. Tamoševičius Karolis. Atskirų pratimų duomenys atrodo taip:

Vyr. pusk. Tamoševičius

1. 100 m., gulom nuo rankos, galvos žied. — 45 tašk.,
2. 150 m., stačiom nuo rankos, 24 žied. — 103 tašk.,
3. 200 m., klupčiom nuo rankos, 24 žied. — 76 tašk.,
4. 300 m., gulom nuo rankos, 24 žied. — 105 tašk.,
5. 100 m., gulom nuo rankos per 30 sek., galvos žied. — 33 tašk.,
6. 150 m., stačiom nuo rankos, 24 žied. — 95 tašk.,
7. 200 m., stačiom nuo rankos, 24 žied. — 95 tašk.,
8. 300 m., gulom nuo rankos, 24 žied. — 82 tašk.

Iš viso — 634 taškai. Vi-

suose pratimuose bandomieji ir papildomieji šūviai nebuvo leidžiami. Iš aukščiau pateiktų duomenų matome, kad v. p. Tamoševičiaus pasiekti geri rezultatai.

Šių pratimų antroji vieta teko 6 kuopos v. p. Klemanskiui Jonui su 563 taškais.

V. p. Znotinas T.

IŠPŪDINGAS PRATIMAS

Gegužės 27—28 d. naktis 3 artilerijos pulko mokomos baterijos kareiviams yra minėtina naktis. Tą naktį baterijos viršininkai turėjo progos įsitikinti karių drausmingumu ir tinkamumu tikrajam darbui.

Kada baterijos mokiniai, po įtempto dienos darbo, baigė užmigti, pasigirdo garsi komanda „baterija kelk!“. Kėlimas staigiam nakties žygiui mokinių neišblaškė. Nežiūrint didelės tamsos ir smarkaus lietaus, visi skubėjo ir po keliolikos minučių baterija buvo pasiruošusi žygiui ir tvarkingai išvažiavo pro pulko vartus.

Lietaus plakama, su pakilusiu nuotaika, baterija išvažiavo už miesto. Čia gavę uždavinius žvalgai, kad ir tamsoje, greit ir sumaniai išrinko baterijai ugnivietę ir sekimo punktą. Užėmus poziciją ir susirišus ryšiu, dar buvo telefonu priimta ir įvykdyta keletas sunkesnių komandų. Po sėkmingo pratimo, baterija grįžo namo tik rytą. Pratimas paliko neišdildomų išpūdžių.

B. Pr.

vojanti už savo prosenių kapų ramybę, už laisvą gyvenimą savojoje žemėje, už vaikų ateitį. Rašytoji mūsų istorija — istorija žiauraus ir kruvino Golgotos kelio, nesibaigianti sunkių bandymų ir nepaliojamų kovų epopeja. Sunkiai pramiegoję ilgus vergijos ir pažeminimo amžius, vėl atbudome. Bet atbudome ne tam, kad, kaip kitos tautos, galėtume netrukdomi džiaugtis laisve ir kurtis geresnį gyvenimą, bet tam, kad vėl išvystume klaukų ir nepasikeitusį senąjį savo kelią, kovos kelią. Senoji aiškių tauta nė vienam momentui negali atitraukti rankos nuo šautuvo. Ir kiekvienas apsnūdimas, kiekviena taikos minutė, praleista nesiruošiant kovai, gali mums grėsti pražūtį. Todėl mūsų jėgos, mūsų turtai, darbai ir rūpesčiai turi būti palenkiami vienam didžiajam reikalui — apsigynimui.

Ir sąmoningas ar nesąmoningas šio reikalo apleidimas jokių būdu negali būti pateisintas, nes veltui eikvosim jėgas, siekdami gerovės, jeigu mūsų darbų ir turtų negins kardas“.

Todėl ne gimnazija, ne universitetas ir ne pati kariuomenė, bet pradžios mokykla yra pirmoji kariuomenės tautos auklėjimo ir rengimo bazė, o jos mokytojas — pirmasis karinės propagandos ir karinio pasirėngimo skleidėjas ir žadintojas.

Žinoma, dėl to mokytojai turi būti sistemingai ir tinkamai rengiami ir parengti, o vėliau dar stropiau išskirstomi, atsižvelgiant į mūsų krašto pakraščius ir kitas svarbias vietas kariškai patriotinės propagandos ir karinio rengimo požiūriu.

J. Balčiūnas

ATLIEKAME PRAKTIKĄ

Radviliškis. Antras inžinerijos batalionas iš savo nuolatinės stovėjimo vietos išsikėlė prie Gudelių ežero praktikos darbų atlikti. Išsikėlė visos kuopos, išskyrus geležinkeliečius, ir jauni kareiviai. Praktikos darbai yra ypač naudingi jauniems kareiviams, nes paskui bus daug lengviau mokytis teoretiškai. Kariai sutvarkė kelią nuo Šilėnų k. iki stovyklos ir tuo žymiai palengvino susisiekimą ūkininkams. Kelio sutvarkyta ir išžvyruota apie 3 km. ilgio.

Šiuo metu kariai atlieka tiltų statybos, lieptų per upes tiesimo ir kitokius praktikos darbus. Kariams gyventi prie Gudelių ežero labai patinka.

Jon.

APLANKĖM GARSIAJĄ ŠATRIJĄ

8 p. p. II bataliono liktiniai puskarininkiai rengia eilę ekskursijų į žymesnes istorines Žemaitijos vietas.

Jau aplankėme Girgždutes piliakalnį. Luokės miestelį, Šatrijos kalną ir kitas įdomesnes vietas. Dar numatoma aplankyti Plungę, Klaipėdą ir pajūrį.

Rengiamomis ekskursijomis kariai labai patenkinti, nes turi progos arčiau pažinti gražiąją vakarų Lietuvą su jos žvaisiais ežerais, slėniais bei kalvomis.

Vyr. psk. Norvaiša

TURIME GYDYTOJĄ — JAUNĄ KAREIVĮ

Iki šiol Pagėgių igula nuolatinio savo gydytojo neturėjo, nes kelioms dalinių stovėjimo vietoms nepakako pulko gydytojų. Dabar atliekas karinę prievolę gyd. Lipšicas, daug padeda sanitariniame darbe. Eidamas su visais jauno kareivio mokymą, laisvu laiku gydo sergančius. Gražu, kad kariuomenėje turime ir aukštojo mokslo žmonių.

Z.

GRAŽIAI SUTVARKYTAS KAREIVINIŲ RAJONAS

Pavasario pradžioje Radviliškio šarvuotųjų rinktinės rajonas buvo purvinas ir pelkėtas. Dabar to paties rajono negalima pažinti. Visas rajonas, išpiltas žvyriu, išlygintos aikštės. Dalinių kariai prie savo kareivinių padarė gražius gėlynus ir apšodino įvairiaspalvėmis gėlėmis. Laisvės alėja, einanti pro rinktinės štabą, anksčiau buvusį neišbrendama, dabar yra ne tik karių bet ir visų Radviliškio miesto gyventojų gražiausia ir mėgiamiausia pasivaikščiojimo vieta. Praciviai stebisi ir džiaugiasi karių sumanumu ir darbštumu, nes tik jų dėka dabar turi gražią poilsio vietą.

Vinculis

ŠARVUOTININKAI PUOŠIA SAVO STOVYKLĄ

Po intensyvaus darbo šaudymo pratimuose šarvuotininkai laisvi laiku rūpinasi stovyklos puošimu. Sumanų karių atliekamas darbas kiekvienam teikia didelio pasigrožėjimo. Atrodo, kad čia yra gyvenama jau daug metų. Tuo tarpu, visas tas gražus darbas padarytas tik per keletą dienų ir tai laisvu nuo užsiėmimų laiku.

Vinculis

DAUG NORINČIŲ Į MOKOMĄ KUOPĄ

Gegužės 29 d. 7 p. pulko I-mame batalione įvyko sanitarinė apžiūra. Ta proga buvo skiriami kariai į mokomą kuopą. Į mokomą kuopą stoti pasišovė net ir tie, kurie jos reikšmės nepažinę, anksčiau buvo priešingi. Dabar jie galvoja kitaip: visi pasiryžę geriau išmokti vartoti ginklą, drausmingai karškai lavintis, kad ateityje būtų geri viršininkai.

San. pusk. M. Grinčius

RYŠININKAI PRATIMUOSE

Gegužės 28 d. įvyko ryšių bataliono mokomosios kuopos paskutinis laidos patikrinamasis lauko pratimas „Pulkas stabdant“, kur kuopa turėjo įrengti ryšių tinklą.

Nors oras 27 d. vakare nebuvo palankus, — lijo lietus, — tačiau ryšiai buvo įrengti laiku ir pavyzdinčiai. Visos priemonės veikė gerai.

Šiame patikrinamajame pratime ryšininkai dar kartą įrodė, kad jie ryšininko, telefonisto bei radisto darbu visiškai pasirengę.

MOKOMIEČIŲ ISLEISTUVĖS

Gegužės 28 d. įvyko 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko XXIX mokomosios kuopos laidos išleistuvės. Pulko vado įsakymu, baigusieji pakelti į grandinio laipsnį. Labai gerai kursą baigė 1 k. kuopos eil. Mitrulevičius Petras, antruoju — 2 k. kuopos eil. Grigalevičius Kazys, abu apdovanoti gražiais laikrodžiais.

Naujiems viršininkams pulko vadas palinkėjo ištvermės ir pasišventimo einant svarbias pareigas.

V. p. T. Znotinas

VALSTYBĖS TEATRAS VAIDINA KARIAMS

Gegužės 25 d. Raseiniuose „Romuvos“ kino-teatro salėj valstybės teatro artistai vaidino kariams ir moksleiviams P. Vaičiūno dramą „Sulaužyta priesaika“. Vaidinimo žiūrėjo visa Raseinių igulą. Veikalo turinys ir nepaprastai gražiai artistų atvaizduoti tipai visus karius žavėjo.

mk.

TVARKOMI KLAIPĖDOS KARIŲ KAPAI

Iki šiol kariai Klaipėdos kapinėse neturėjo atskiros vietos, o buvo laidojami kitų mirusiųjų tarpe. Prieš Velykas yra išrūpinta iš kapų valdybos atskira kariams laidoti vieta ir jau perkelti į ją senose kapinėse palaidoti kariai.

Vietos igulos Karininkų Šeimų Moterų Draugija yra išrinkusi karių kapams prižiūrėti komisiją iš p. Baltrimienės, p. Drongienės, p. Miliauskienės ir p. Šarauskiene, kurios tautiškų spalvų žaliuynais, Vyties kryžiaus ženklo pavidalu, yra apsodinusias visus karių kapus.

V.

SKAUTAI LANKO KARIUOMENĘ

Gegužės 31 ir birželio 1 dienomis, įvyko Šiaulių R. tunto skautų-čių sąskrydis. Gegužės 31 d. visas apeigas bei iškylas atliko Šiauliuose, o birželio 1 d. 8-tame p. pulke.

Kariškoji programa šitokia: 8,30—9,50 val. skautai-tės su pažindinami su pabūkle (aut. pab., sunk. kulk. ir lengv. kulk.), 9,50 val. sprogdinimai „N“ granatų, 10—10,30 val. šaudykloj iš sunk. kulk. parodom. šaudymas (neįvyko), 10,30—11,30 val. ryšių priemonių demonstravimas: a) ryšiniai šunes, b) ryšiniai karveliai, 11,30—12,30 val. pietūs, 12,30 val. skautų-čių paradas.

Programos metu buvo suruošti skautams-tėms pietūs, kuriuose dalyvavo ir pulko vadas. Pietus valgė po atviru dangum griežiant p. orkestrui. Maistu visi buvo patenkinti, dėl to sušuko pulko vadui garsingą valio.

V. p. J. Kasmauskas

KARIŲ FUTBOLŲ RUNGTYNĖS RASEINIUOSE

Gegužės 24 d. įvyko draugiško futbolo rungtynės tarp 3-jo p. III batal. Raseiniuose futbolo komandos ir šaulių „Šarūno“. Gražiam orui esant, rungtynių pasižiūrėti susirinko daug žmonių, nes tokios rungtynės, kur kariai dalyvauja, Raseiniuose buvo pirmos. Rungtynėmis susidomėjimas buvo toks didelis, kad daugelis ėjo net lažybų, tikrindami kad „Šarūnas“ laimės, kaip sena futbolo komanda. Bet pasirodė, kad ir bataliono futbolo komanda turi taip pat gerų žaidėjų. Rungtynės pasibaigė karių 2:1 naudai.

mk.

7 P. P. NUGALĖJO TAURAGĖS „ŠAULIŲ“ 2:1 (0:1)

Birželio 1 d. 7 p. pulko aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp 7-to pėst. pulko ir Tauragės „Šaulio“ (faktinai Tauragės rinktinės) komandų, kurios baigėsi, pulko laimėjimu 2:1. Pirmas puolaiskis 1:0 „Šaulio“ naudai.

Pažymėtina, kad 7-tas pulkas yra geriau susižaidęs, nes turi keletą gerų žaidėjų iš šiemet atvykusių atlikti karinę prievolę — Stankų, Pozingį ir kt.

J. p. A. Šlapaitis

8 P. P. — Š. Š. K. (ŠIAULIŲ SPORTO KLUBAS) 1:2 (1:0)

Birželio 1 d. Makabi aikštėje buvo žaidžiamos Šiaulių miest. pirmenybių rungtynės tarp minėtų k-dų. Pirmą puolaiskį pulkas žaidė labai gražiai ir visą laiką vedė 1:0 savo naudai. Antrą puolaiskį, susižeidus vienam pulko žaidėjui, Š. Š. K. emė stipriai spauti pulką ir gavo 2 laikomus įvarčius ir tuo laimėjo rungtynes.

Rindza

KREPŠINIO RUNGTYNĖS LAIMĖJO TAURAS

Pavasario krepšinio žaidynes laimėjo Tauras, kuris pabaigoje nugalėjo šių metų krepšinio meistrį LFLS 14:11 (5:7). Iki pabaigos LFLS laimėjo prieš Spartą 28:12 ir Tauras prieš JSO 17:15.

Moterų grupėje žaidynes laimėjo LFLS, kuri taip pat išlošė prieš š. m. meistrį JSO 8:5. Vadinasi, abu šių metų meisteriai liko nugalėti.

Dabar krepšinio žaidimai sustabdomi iki rudens.

LENVOSIOS ATLETIKOS ATIDARYMAS KLAIPĖDOJE

Kaip jau trumpai „Kario“ 22 nr. buvo pranešta, gegužės 23 ir 24 d. Klaipėdoje įvyko lengvosios atletikos sezono atidarymas. Buvo pasiekti net du nauji Lietuvos rekordai. Jaunių klasėje Cenfeldas (V. D. gimn.) nušoko į tolį 6,26 m. (senas Augevičiaus 6,24 mtr.) ir trikojoje tas pats Cenfeldas pasiekė 2120,50 taškų (senas Bačinsko 1841 t.). Dalyvavo: KSS, V. D. Gimnazija, Santara, Bar-Kochba ir Šaulys. Dalyvių netoli 60. Bendri rezultatai:

VYRŲ KLASĖJE. 100 mtr.: 1. Jodelė 11,5 sek. 2. J. ltn. Švarplaitis (abu KSS) 11,6 s. ir 3. Sackheimas (Bar-Kochba) 12 sek. 200 mtr.: 1. J. ltn. Švarplaitis 24,5 sek. 2. Bacevičius (abu KSS) 25,5 sek. 400 mtr.: 1. Greičius (KSS) 55,2 sek. be konkurencijos, kiti nedalyvavo. 800 mtr.: 1. Greičius (KSS) 2:05,2 min. 2. Tendys 2:14,6 min. 3. Laukstinas (abu SSO) 2:48,8 min. 1500 mtr.: 1. Tendys 4:26,0 min. ir 2. Černobrovikas (abu SSO) 4:50 min. 5000 mtr.: 1. Černobrovikas 17:02,0 min. 2. Stakalys 18:01,0 min. ir 3. Jakaitis (visi SSO) 18:52,0 min. 4×100 mtr. estafetė: 1. KSS 47,1 sek. Olimp. estaf.: 1. KSS 3:57,7 min. 2. SSO 4:07,7 min. Šuolis į aukštį: 1. Komaras 178,5 cm. 2. Greičius 165,5 cm. ir 3. Baronas (visi KSS) 148 cm. Šuolis į tolį: 1. Komaras (KSS) 6,49 mtr. 2. Sackheim (B.-K.) 6,26 mtr. 3. J. ltn. Švarplaitis (KSS) 5,89 m. Trišokis: 1. Komaras 12,73 mtr. 2. Bacevičius 11,33 mtr. ir 3. J. ltn. Švarplaitis (visi KSS) 10,93 m. Rutulio stūmimas: 1. Komaras 12,62 mtr. 2. Bacevičius 12,58 mtr. ir 3. Stulpinas (visi KSS) 11,33 mtr. Disko mėtymas: 1. Bacevičius 34,40 mtr. 2. Komaras 34,19 mtr. 3. Šurkus (visi KSS) 33,47 mtr. Ieties mėtymas: 1. Kačergius 47,19 mtr. 2. Stulpinas 46,86 mtr. 3. Šurkus (visi KSS) 46,49 mtr. Trikoja: 1. Komaras 2122,85 taškai. 2. Jodelė (abu KSS) 1867,55 t. 3. Sackheim (B.-K.) 1627,50 t.

JAUNIŲ KLASĖJE. 100 mtr.: 1. Cenfeldas (Gimn.) 12 sek. 2. Zilbermanas I 12,1 sek. 3. Zilbermanas II (abu B.-K.) 12,1 s. 400 mtr.: 1. Zilbermanas 59,1 sek. 2. Karpelis 61,2 sek. ir 3. Dambrevičius (visi B.-K.) 65,3 s. 1000 mtr.: 1. Bertė (SSO) 2:59,0 min. 2. Zilbermanas (B.-K.) 3:03,0 min. 3. Achenbachas (KSS) 3:03,1 m. Šuolis į tolį: 1. Cenfeldas (Gimn.) 6,26 mtr. (N.Z.R.) 2. Zilbermanas I (B.-K.) 5,81 mtr. 3. Krukis (Gimn.) 5,77 m. Šuolis į aukštį: 1. Cenfeldas (Gimn.) 162,5 cm. 2. Zilbermanas I (B.-K.) 155 cm. 3. Krukis (Gimn.) 150 cm. Trišokis: 1. Zilbermanas II (B.-K.) 11,71 mtr. 2. Cenfeldas (Gimn.) 11,53 mtr. 3. Zilbermanas (B.-K.) 11,06 mtr. Rutulio stūmimas: 1. Cenfeldas (G.) 13,16 mtr. 2. Kirvaitis (G.) 12,96 m. Disko mėtymas: 1. Gailius (KSS) 36 mtr. 2. Cenfeldas (G.) 35,23 mtr. 3. Zilbermanas II (B.-K.) 30,71 mtr. Ieties mėtymas: 1. Gailius (KSS) 54,50 mtr. 2. Cenfeldas (G.) 53,50 mtr. 3. Kiaupas (SSO) 50 mtr. Trikoja: 1. Cenfeldas (G.) 2120,5 t. (N. L. R.) 2. Zilbermanas II (B.-K.) 1366,80 t. 3. Zilbermanas I 1228,25 t. Estafetė 4×100 mtr.: 1. Gimnazija 52 sek. 2. Bar-Kochba 52,1 sek. Švedų estafetė: 1. Bar-Kochba 2:20,8 min. 2. Gimnazija 2:22,4 min.

MOTERŲ KLASĖ: 60 mtr.: 1. Jucaitė (G.) 8,7 sek. 2. Ellert (B.-K.) 8,8 sek. 3. Kontautaitė (G.) 9 sek. 100 mtr.: 1. Jucaitė (G.) 14,1 sek. 2. Ellert (B.-K.) 14,3 sek. 3. Daugirdaitė (G.) 14,5 sek. 4×100 mtr. estaf.: 1. Gimnazija 57,6 sek. 2. Bar-Kochba 60,1 sek. Rutulio stūmimas: 1. Brazauskaitė (Šaulys) 8,58 mtr. 2. Raudonytė 8,15 m. ir 3. Tendienė (abi SSO) 7,73 mtr. Ieties mėtymas: 1. Kavolytė (SSO) 28,21 mtr. 2. Brazauskaitė (Šaulys) 22,80 mtr. 3. Diktanienė (SSO) 21 mtr. Disko mėtymas: 1. Brazauskaitė (Šaulys) 21,48 mtr. 2. Tendienė (SSO) 21,38 mtr. 3. Dobkevičiūtė (B.-K.) 19,21 mtr. Šuolis į aukštį: 1. Brokeraitė 1,27 mtr. 2. Daugirdaitė 1,25 mtr. 3. Cenfeldaitė (visos G.) 1,20 mtr. Šuolis į tolį: 1. Kontautaitė 4,44 mtr. 2. Daugirdaitė 4,29 mtr. 3. Liaubaitė (visos G.) 3,85 mtr.

Jonas A. Misiūnas

ATIDARYTAS DVIRAČIŲ SEZONAS KLAIPĖDOJE

Gegužės 24 d. Priekulės-Sendvario plente buvo atidarytas Santvaros dviračių sporto sezonas. Gražia rikiuote visi dviratininkai, kurių buvo per 50, orkestro lydimi nuvyko į lenktynių vietą. Pasiekti tokie rezultatai.

MOTERŲ. 500 mtr.: 1. Tendienė (Klpd.) 48 sek. 2. Budrickaitė (Klpd.) 60 sek. 3000 mtr.: 1. Vilkytė (Dovilų) 6:05 min. 2. Širvinskaitė (Klpd.) 7:21 min. 2000 mtr.: 1. Mokolaitė 5:21 min. 2. Mažeikienė (abi Klpd.) 5:40 min.

VYRŲ 1500 mtr.: 1. Puodžius 27:01 min. 2. Mačkus 28 min. ir 3. Muselis (visi iš Priekulės) 29:01 min. 50 klmtr.: 1. Skvirblys 1:45,5 val.

Po rungtynių, 20 val. Viktorijos viešbučio salėje įvyko dovanų įteikimas.

Jonas A. Misiūnas

ATVYKSTA BULGARIJOS FUTBOLININKAI

Birželio 7 d. Kaunan pirmą kartą atvyksta Bulgarijos futbolininkai, kuriuos atstovaus Sofijos futbolo klubas „Levsky“. Prieš bulgarus žais Kauno rinktinė ir dar vienas iš stipresnių Kauno klubų. Abejos rungtynės įvyks kariuomenės stadione.

SVARBIOS MUMS KAIMYŲ RUNGTYNĖS

Gegužės mėn. pabaigoje Talline įvyko svarbios ir mums tarpvalstybinės futbolo rungtynės Latvija — Estija, kurios pasibaigė nežymiu latvių laimėjimu 4:3. Tokias pat jaunių rungtynės laimėjo taip pat latviai, nugalėję Rygoje estus 4:0.

Toks mūsų kaimynų jėgų bandymas mums buvo labai idomu, nes jau birželio 14 d. Lietuvai teks žaisti prieš Latviją ir birželio 20 d. prieš Estiją.

LFLS — BUDAFOK 1:0.

Sekminių antrą dieną Kaune žaidė vengrų profesionalė futbolo komanda Budapešto „Budafok“.

Pirmas savo rungtynes vengrai prieš LFLS pralaimėjo 1:0. Vienintelį įvartį vengrams įmušė Lingis. Bendrai vengrai techniškai buvo geresni už mūsų, parodė neblogą žaidimą, bet šaudyme į vartus pasirodė prastais šauliais.

Antras rungtynes vengrai turėjo VI. 2. prieš mūsų futbolo meistrį ŠŠ Kovą, kurios pasibaigė 3:0 Budafok naudai.

PIRMAS LFLS PRALAIMĖJIMAS

Pirmaujančia Lietuvos futbolo pirmenybėse LFLS komanda paskutinės savo pirmenybių rungtynes prieš LGSF pralaimėjo 0:2. LFLS pralaimėjimas yra pirmasis šių metų pirmenybių netikėtumas.

Tuo tarpu ŠŠ Kovas pirmenybių eigoj eina be pralaimėjimo. Savo priešpaskutinės rungtynes koviečiai prieš Taurą laimėjo 3:0. ŠŠ Kovui paliko sužaisti dar vienerias rungtynes prieš LFLS. ŠMSK mažu rezultatu — 2:1 pralaimėjo LFLS ir dar turi sužaisti 1 rungt.

Kitos pirmenybių rungtynės bus tik birželio 11 d. Klaipėdoje; žais Kauno JSO prieš KSS ir Kaune Klaipėdos Šaulys prieš Taurą.

Šį mėnesį 1936 m. pirmenybės bus baigtos.

PAŠALPOS SLĖPTUVĖMS ĮRENGTI

Vokiečių laikraštis „Bergwerkszeitung“ parneša, kad Vokietijos valstybinė priešlėktuvinės apsaugos sąjunga yra paskelbusi darbo ministerijos įsakymą slėptuvių įrengėjų šelpimo reikalu. Rengiantiems slėptuves namų savininkams duodama iš valstybės išdo nedaugiau 50% slėptuvės vertės (nedaugiau kaip 1000 markių vienai slėptuvei įrengti). Be to, sąjunga nemokamai teikia informacijas visais slėptuvių įrengimo klausimais.

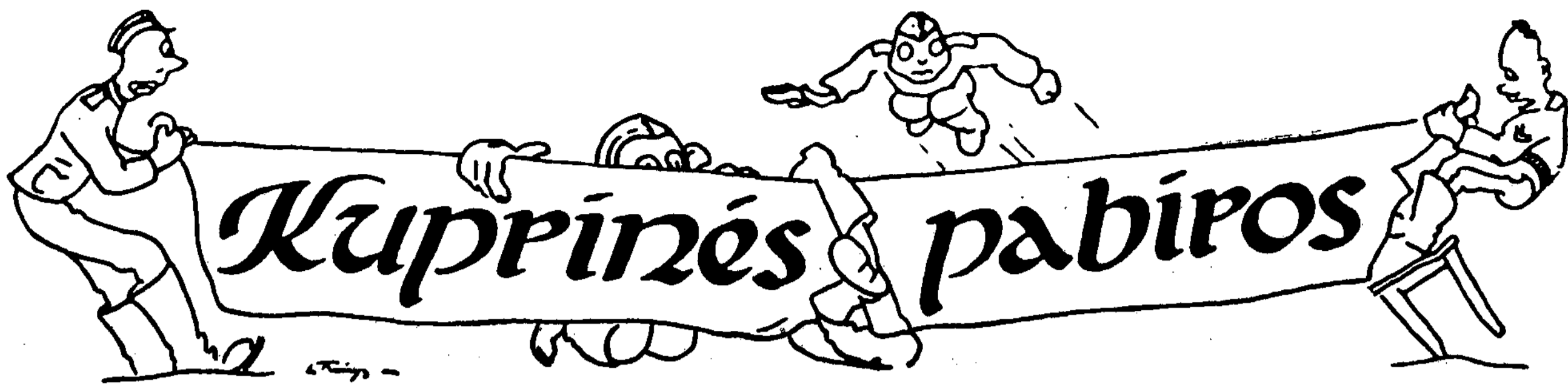
DUJOKAUKĖ — ŽAISLAS

Pasirodo, kad ir tokių žaislų jau esama. Sovietų žurnalas „Chimija i Oborona“, rašydamas apie priešlėktuvinę apsaugą Japonijoje, mini ir plačiai žinomą šiame krašte žaisliuką — vaikų dujokaukę. Dujokaukę dirbama iš popieriaus, labai pigi. Tokio žaislo tikslas aiškus: iš mažens vaiką įpratinti vartoti dujokaukę. Vaikų dujokaukę Japonijoje turi nepaprastą pasisekimą.

MINOSVAIDŽIAI OLANDŲ KARIUOMENĖJE

Olandijos kariuomenės pestininkų dalys iki šiol neturėjo minosvaidžių. Vokiečių spaudos žiniomis, dabar kiekviename pulke steigama minosvaidžių kuopa, kurioje bus 4—6 minosvaidžiai. Lengvos olandų brigados susideda iš dviratininkų pulko, dviejų kavalerijos pulkų ir lengvosios lauko artilerijos diviziono. Joms taip pat bus priskirtos minosvaidžių kuopos, nes dabartinis brigadų apginklavimas artilerijos priemonėmis nepatenkina vadovybės.

1935 m. rudens manevruose lengvųjų brigadų sudėtyje jau veikė minosvaidžių kuopos (2 būrių, po 2 pabūklų kiekviename būryje). Minosvaidžiai buvo vežami sunkvežimiais, kuopos vadas su štabu — lengvais automobiliais. Manevrų patyrimas leido įvesti minosvaidžius ir kavalerijoje. Pulke bus viena kuopa, 4—6 pabūklų.

Pavasario motyvai ir jojimas

Pavasaris, sako, gražus laikas. Pilnas visokių balsų ir apaugęs lapais. Taip sako seni ir jauni poetai, kuopų rašytojai ir kiti žmonės. Bet su jaunu kareiviu Kaziu Brizgilu yra kiek kitaip. Pats geriausias oratorius jo neįtikins, kad, va, dabar, pavasaris, ir iš visų pusių pučia švelnus vėjas. Į tokias kalbas jis tik numoja ranka ir stipriau suveržia diržą.

Taigi, reikalas ne koks.

Ir ko tas gyvenimas neiškrečia! Jis toks užsispyręs, kad medinį žmogų priverčia šokti. Kai gyvenimas užsispyrė, tai ir Kaziu išvalyti arklį jau užtekdavo tik pusės valandos, o rykštes, jodamas visokiomis zovadomis ir riščiomis, kirto puikiausiai. To maža. Jei pirmiau Kazys, pastatęs prieš kliūtį arklį, atsidurdavo priešingame jojyklos krašte, tai dabar, gyvenimo ir kariškos technikos pamokytas, per trigubą kliūtį švilpia vėju, ir net užsimerkti nebando.

Viso to priežastis labai svarbi. Mat, viskas įvyko su Katryte kariuomenės su visuomenė susiartinimo dieną.

Prieš susiartinimą vadas kartą aiškiai pareiškė:

— Vyrų, prieš mūsų akis didelis darbas — turime gerai kuo nors pasirodyti visuomenėi. Sakysim, vienas jos stačias, kitas — gulsčias, trečias — pils svečiams karišką sriubą.

— Pone vade, — tuoj kreipėsi Kazys — aš noriu joti stačias.

— Gerai. Patikrinsim.

Kada vadas dar kalbėjo apie būsimos šventės reikšmę bei įtaką visuomenėi, Kazys jau kombinavo Katrytei laišką ir ryžosi išmokti joti stačias.

Po pietų jis parašė maždaug tokio turinio laišką:

„Katryte, per visuomenės ir kariuomenės šventę aš josiu stačias. Tu būtinai atvažiuok. Tiesa, nepamiršk atvežti nosinių ir medinį šaukštą: aš vis apsi-
deginu burną su tokiu geležiniu...“

Likusi dienos dalis buvo neįdomi. Kazys bandė joti stačias, bet kas žino, kodėl jo arklis prieš tokį nežmonišką jojimą buvo nusistatęs ir apie penketą kartų žiebė į žemę, kodėl ir skyrininkas nesuprato jo pasiryžimo ir pasakė, kad jam geriau tiks pastovėti prie katilo, tarnaujant gerbiamai visuomenėi.

Įsakymas — įsakymu, ir Kazys buvo garbingai paskirtas eiti pilstytojo pareigas.

Paskyrimas iš esmės nebuvo taip blogas, bet pasiūstas Katrytei laiškas buvo tikrai blogas. Tiesiog neatitiko vykstančių faktų.

Kazys sukando dantis ir laukė šventės.

Šventė, žinoma, atėjo. Atėjo laikas ir sriubą pilstyti. Kazys puikiai valdė ilgą samtį ir vaišino visokius visuomenės at-

stovus su pačia visuomenė. Vienoje visuomenės daly jis netikėtai pamatė Katrytę, o Katrytė jį.

— Sveikas, Kazys. Tai tu nejojai stačias?

— Ne. Čia svarbesnės pareigos. Pavyzdžiui, eikš pripilsiu ir tau dieviškos sriubos. Ka? Skani?

— Skani... Bet kad tu žinotum, tai jojo! Mačiau vienas net žemę siekė ir vis smėlį barstė, kitas per arklį šokinėjo...

— Ką čia šnekėti, — rimtai nusistatė Kazys prieš tokią Katrytės kalbą. — Visai kitas reikalas pilstyti sriubą. Pasižiūrėk. Visa visuomenė patenkinta.

Kazys vėl darė visokius manevrus su samčiu, kol išsibaigė sriuba.

— Na, ar matei, kaip sąžiningai dirbau? — vėl paklausė Kazys savo Katrytę, kuri per jo protekciją išvalgė porą dubenelių sriubos ir atrodė patenkinta, nes užsisvajojusi žiūrėjo į tuščią katilą.

— Kad tu žinotum, kaip gražiai jojo...

— Gana tau apie jojimą, — tiesiog perpyko Kazys ir po to kategoriškai pareiškė: sakyk, patiko sriuba ar ne?

— Vienas su tokia pike...

— Žinau, jau žinau. O tu tokios sriubos nemokėtum išvirti.

Tuo užgavo moterišką jautrumą. Ir jos kalbą tuoj pakreipė į temą.

— Ką? Aš nemokėčiau. Palauk, pamatysi. Dar geresnė.

— Ė. Kariuomenėj, rodos, nebuvo dar ir mokėsi. Ką tu... Na, bet joti aš išmoksiu dar geriau. Ir parvažiuavęs namo iš savo namų ligi tavo sodybos mokėsiu stačias sartoku atjoti.

Pasirodo, kad kalba netrukus smarkiai pasikeitė. Kazys sužinojo, kad Toločkų Vincas ženijasi, o Petkaičių marti vis barasi su uošviais. O Katrytė sužinojo, kad Kazys buvo jos labai pasiilgęs, kad jo arklis turi gerą aliūrą, bet sunkiai ima kliūtis, kad yra vidaus, drausmės ir kitoki statutai.

Tik į patį kalbos galą Katrytė:

— Bet ir jojo tas su ūsiukais. Sakau, ir nebijo — stačias...

Kazys neiškentė. Suveržė trigubai diržą, ramiai atsistojo ir sukomandavo:

— Katre, tu savo kalba neigi karišką nuotaiką. Daugiau tavęs nenoriu matyti ir, apskritai, ką nors kalbėti.

Tokia rezoliucija Katrę iškvietė vykti į namus. Dar rajono gale ji atsiskuto ir pareiškė savo teises:

— Tai nieko, aš einu. Bet tu kol nemokėsi joti stačias, neatvažiuok pas mane.

Žinoma, Kazys tą vakarą negirdėjo lakštingalos balso nei armonikos iš trečiojo eskadrono. Širdį vis degino Katrytė su savo moterišku užsispyrimu.

Feljetonas

Gyvenimas bėgo, vertė kliūtis, balnojo arklius ir darė visokius išdaigas. Kazys nuo jo neatsiliko: dar daugiau vertė, kartais nuo šlaito bandydavo nusileisti, nusipirko naują statutą ir visai rimtai ryžosi išmokti jojimo principų.

Jau lyg trys savaitės prabėgo, o Kazys, galima sakyti, joja ne tik stačias, bet ir gulsčias. Tikrai.

Jonas Ašmenskas

PER PAMOKĄ

Būrininkas aiškina šio pavasario šaukimo naujokams:

— Vyrų, pasimokysite šią vasarą čia, o kitamet ir jums teks susipažinti su poligonu.

Naujokas (pats sau...) Viršilą pažįstu, būrininką pažįstu, grandinį pažįstu, net kuopos vadą ir pulko vadą jau pažįstu... Kąžin koks aukštas viršininkas galėtų būti tas poligonas, jei jį pažinsiu tik po metų?...

ŠVIETIMO PAMOKOJE

Kapitonai: — Eilini Juozapaiti, kada jums teko skaityti poeto Dulkės kūryba?

Eil. Juozapaitis: — Kai neišvaliau šautuvą, tamsta kapitone.

ATSARGINIS AIŠKINA

— Kuris šautuvas sunkesnis: anglų ar vokiečių? — klausia naujokas atsarginio.

— Jie abu tik pūkas prieš valandų šautuvą, — paaiškino atsarginis.

j. l.

AIŠKINTOJAS

— Dėl ko kareiviams plikai nukerpa galvas?

— Tai nežinau?

— Ne.

— Gi todėl, kad fronte plaukai iš baimės neatsistotų.

KOMISIJOJE

— Baltrau, kodėl tu akinuotas atvažiavai? — klausia draugas

— Matai, brole, noriu, kad į aviacija paskirtu, nes girdėjau, kad lakūnai skraidė tik akinuoti.

PASIKALBĖJIMAS

— Aš tai daug elektros energijos esu išėikvojęs, pasakoja atvykęs kariuomenės elektromonteris kareiviams.

Eilinis žiogas (patylomis): — O čia kariuomenėj už išėikvojimus labai baudžia.

KAS PATINKA

Eilinis (į j. kareivį): — Na Juozaiti, pasakyk, ar tau patinka kuprinė?

Juozaitis: — Kuprinė ne, tik jos pabiros patinka.

Mk—

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGOS BŪRIŲ VADŲ SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 2 d. Kaune valstybės teatre įvyko tarnybinis šaulių būrių vadų suvažiavimas. Į suvažiavimą atvyko Valstybės Prezidentas Tautos Vadas Antanas Smetona, Ministeris Pirmininkas J. Tūbelis, Krašto aps. min. pulk. inž. Dirmantas ir min. gen. Čaplikas, St. Šilingas, S. Putvinskis, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, šaulių sąjungos vadas plk. Saladžius ir daug kitų aukštųjų svečių.

Tautos Vadas Valstybės Prezidentas Antanas Smetona suvažiavime tarė žodį, linkėdamas suvažiavimui sėkmingo darbo, tokio, kurį pajustų visa Lietuva kiekviename savo kampelyje.

Ministeris Pirmininkas J. Tūbelis suvažiavimą sveikino vyriausybės vardu. Dar kalbėjo krašto aps. min. plk. inž. Dirmantas, vidaus reikalų min. gen. Čaplikas, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis ir šaulių sąjungos vadas plk. Saladžius. Visos kalbos buvo lydimos griausmingų ovacijų.

Suvažiavimas svarstė šaulių sąjungos uždavinius, naują šaulių sąjungos statutą bei jo vykdymą ir einamuosius reikalus. Šiuos klausimus referavo šaulių sąjungos vadas plk. Saladžius. Pabrėžė, kad pats svarbiausias sąjungos uždavinys, kaip pažymėta ir sąjungos įstatyme, yra ugdyti tautos atsparumą. Todėl šaulio darbas turįs būti toks, kuris stiprintų tautą. Ypatingai svarbu ugdyti patriotinę dvasią visuomenėje. Šauliai savo statutą turį žinoti ir vykdyti, kaip kariai. Šaulys stovi, budi ir dirba stipriai lietuviškai tautiškai Lietuvai, stipriai visame viduje, stipriai pajūryje, su sostine Vilniumi.

Suvažiavime dalyvavo per 1000 šaulių būrių vadų. Kitame „Kario“ numery ši svarbų ir reikšmingą naujam šaulių sąjungos darbui suvažiavimą aprašysime plačiau.

AKADEMINĖ JŪROS DIENA

Sekminių švenčių proga (gegužės 31 d. ir birželio 1 d.) įvyko pirmas visos lietuviškos studentijos suvažiavimas Klaipėdoje — Akademine Jūros Diena. Suplaukė keli tūkstančiai studentų.

Iškilmės buvo pradėtos 9 val. pamaldomis katalikams Vyt. Didž. gimnazijoje ir evangelikams bažnyčiose.

Po pamaldų visa studentija drausmingai išsirikiavusi su vėliavomis nužygiavo Klaipėdos miesto gatvėmis į uostą, kur turėjo įvykti iškilmingas aktas ir priesaika jūrai.

Kauno Akad. Jūros Dienos komiteto pirm. M. Klimkaičiui atidarius posėdį, įžangos žodį tarė J. E. šviet. ministeris prof. Tonkūnas. Be to, kalbėjo Mažosios Lietuvos patriarchas M. Jankus, Klaip. krašto gubernat. Vl. Kurkauskas, uosto direkcijos pirmin. inž. Sližys, Vakarų S-gos pirmininkas Sidzikauskas ir studentijos atstovas.

Po to, įvyko priesaika jūrai ir drausmingas didžiulis studentų paradas, kurį priėmė J. E. švietimo minist. prof. Tonkūnas, kariuomenės vadovybė ir visuomenės atstovai.

Vakare studentai karo laivu „Prezidentas Smetona“ buvo pavažinėti atviroj jūroj.

Vakare 20 val. didžiulė šaulių salė įvyko iškilmingas posėdis, kuri atidarė Klaip. Akad. Jūros Dienos komit. pirm. stud. S. Varnelis.

Garbės prezidiumą sudarė J. E. šviet. minist. prof. Tonkūnas, patriarchas Martynas Jankus, gubernatorius Vl. Kurkauskas, uosto direkcijos pirm. inž. Sližys, komercijos instituto rektorius Galvanauskas, pedagoginio instituto rektorius Soblys, Klaipėdos kariuomenės įgulos viršininkas plk. Lanskoronskis, komendantas plk. Liormanas, Vakarų S-gos pirm. Sidzikauskas, prof. Gaigalaitis, lietuviškųjų organizacijų pirm. Kybrancas, jūrų kapit. Daugirdas, Šeinius ir latvių studentų atstovybės pirm. Arnoldi.

Pasipylė daugybė sveikinimų žodžiu ir raštu. Žodį gavo visi prezidiumo nariai.

Studentijos suvažiavimas priėmė Klaipėdos krašto, Vilniaus klausimu ir tautinio laivyno steigimo reikalais rezolucijas. Taip pat studentija pasiuntė sveikinimus J. E. Respublikos Prezidentui Ant. Smetonai, dr. Vydūnui ir broliams vilniečiams.

Posėdis pradėtas Tautos Himnu ir baigtas — Gaudeamus. Koncertinė dalį išpildė ateitininkų ir ats. karinink. korp. „Ramošė“ chorai ir latviai studentai. Visa iškilmių eiga buvo filmuojama ir transliuojama per radio visai Lietuvai. Grojant kariuomenės orkestrams, įvyko linksmas studentiškas pasilinksminimas.

Birž. 1 d. organizuotai studentija nunėse vainiką ant žuvusio už Klaipėdos laisvę kareivio kapo. Iš Latvijos buvo atvykusi latvių studentų ekskursija į Akad. Jūros Dieną. Norintieji aplankė Pervalką, paplaukė Kuršių maršė laivais ir būrlaiviais.

P. Budreckas

KAUNE ATIDARYTAS ACETILENO IR DEGUONIES FABRIKAS

Akcinė „Liet.-Aga“ bendrovė gegužės 29 d. Šančiuose, XIV kranto gatvėje, atidarė moderniai pastatytą suspaustų acetileno dujų ir deguonies fabriką. Atidaryme dalyvavo Kauno m. burmistras A. Merkys, vyr. statybos ir sauskelių inspektorius inž. A. Navickas, gen. Žukauskas, švedų konsulas Philblatas, austrų konsulas, prekybos ir pramonės rūmų pirmininkas Vosylis, prof. Grinkevičius, sakyto fabriko vyr. direktorius inž. Helarmanas ir kiti.

Acetilenas ir deguonis vartojami autogeniam metalų suvirinimui ir piovimui. Dujų mišinio liepsna pasiekia aukštą temperatūrą — 2.000—3.000°, prie kurios metalai tirpsta. Deguonis dar vartojamas medicinos ir sanitarijos reikalams, ypač karo metu. Lietuvoje per metus deguonies suvartojama apie 60.000 kub. mtr., o fabrikas galės pagaminti ligi 200.000 kub. mtr. per metus, t. y. tiek, kad užtektų net karo metu. Acetilenas be metalų virinimo, kaip degamoji medžiaga, pritaikomas žiburiams, švyturiams, prožektoriams ir kitiems šviesos įrengimams bei signalizacijai. Lietuvoje acetilenas ligi šiol gamintas primityviu būdu, laistant karbidą vandeniui. Atsistatydavo net nelaimių su darbininkais ir įmonėmis. Dabar bus gaminama moderniausiu būdu, kaip gaminama visame pasaulyje, nes fabriko steigėjų ir akcininkų tarpe yra žymus švedų koncertas „Svenska Gasaccumulator Aktiebolaget Aga“, kurį sudaro per 50 akcinių bendrovių, turinčių per 100 fabrikų įvairiose valstybėse. Vienas iš sakytos bendrovės narių dabar yra ir Šančiuose pastatytas fabrikas.

Į fabriką investuota apie 500.000 litų. Reikia pasidžiaugti, kad, augant ir plečiantis Lietuvos ir Švedijos kultūriniam sąartėjimui, plečiasi ir ekonominis bendradarbiavimas. Pasaulinio masto švedų pramonės koncernas pasitiki Lietuvos valstybės egzistencija ir jos ateitimi, deda čia didelius savo kapitalus. Naujame fabrike turės nuolatinio darbo ir nemaža mūsų darbininkų.

Naujieji leidiniai

Vytė Nemunėlis. **KIŠKIO KOPŪSTAI**. Eilėraščiai vaikams. Iliustravo D. Tarabildaitė. Sakalas. 1936. 62 psl. Kaina Lt. 2,—.

Mūsų pedagoginėje, atseit, vaikų ir jaunimo literatūroje jau galima pastebėti didelę pažangą. Paskutinieji metai davė daug puikių ir vertingų grožinių veikalėlių. Ši literatūros sritis ir dabar turi tendencijos augti, nes jau tik per pirmuosius šių metų mėnesius išleista keliasdešimt tos rūšies knygų.

Vytės Nemunėlio eilėraščių rinkinys „Kiškio kopūstai“ — vienas iš gražių įnašų. Tai iš tikrųjų vaiko psichologiją atitinką kūrinėliai. Švelni eilėraščių nuotaika ir ritmingumas patraukia ir sužavi. Mokyklos gyvenimas su jo vaikiškais darbais bei rūpesčiais, darbas įvairiais metų laikais, vaikiškas jautrumas — vaikams labai artimos ir pažįstamos temos. Autorius gerai pažįsta vaikų aplinką, jų sielą ir protavimo būdą ir, įvilkęs patyrimą į gražią formą, duoda visiškai tikrus gyvenimo paveikslėlius.

Eilėraščiai suskirstyti penkiomis dalimis: „Mokyklos varpelis“, „Myliu aš tėvynę“, „Kaip kalba širdis“, „Metų lapai“ ir „Kiškio kopūstai“. Visi nuotaikingi, skambūs, lengvi. Pedagoginė idėja puikia pravedama. Štai keletas posmelių iš „Tėvų pavaduotojų“ (9 psl.).

BERNIUKAS:

— Arė mano tėvas,
Būsiu aš artojas,
Arsiu juodą žemę
Prie žagrelės stojęs.

MERGAITĖ:

— O mamytė mano
Mum duonelę minkė,
Tai ir aš užaugus
Būsiu šeimnininkė.

ABU:

— Lauk, tėvyne, mūsų,
Miela tėviškėlė.
— Auga tau sūnelis.
— Auga dukterėlė.

Skyrelyje „Myliu aš tėvynę“ — patriotinio turinio eilėraščiai. Gaila, jų tik penki. Ši sritis šių dienų mokykloje yra ypač svarbi. Be to, galėjo būti ir kariško turinio eilėraščių — jų taip mokykloje pasigendame. Šie trūkumai labai jaučiami ir rinkinyje.

Vytautas Bičiūnas. **LIAUDIES TEATRAS.** Mėgėjams režisieriams, vaidintojams, administratoriams ir šiaip scenos rengėjams. Sakalas, 1936. 333 psl. Kaina Lt. 3,50.

Vaidybos menas mūsų krašte yra plačiai paplitęs. Šis veiksnys būtinas organizacijoje, mokykloje ir kituose susibūrimuose. Ta menų sritis turi ypatingos reikšmės ir kariuomenėje. Todėl V. Bičiūno „Liaudies teatras“, duodas išsamių žinių iš scenos meno, šiuo metu labai aktualus.

Ižanginėje dalyje autorius duoda teatro raidos apžvalgą ir Lietuvos teatro kelius. Įvesdamas į techninį scenos darbą, duoda istorinių bruožų apie mūsų vaidinimus spaudos draudimo laikotarpiu, vaidinimus spaudai leidus ir vaizduoja šių dienų teatro darbą.

Toliau randame daug techninio scenos darbo nurodymų. Nagrinėjama režisieriaus pareigos ir darbas, veikalo parengimas scenai, vaidintojų parinkimas ir t.t. Dar yra eilė patarimų, kaip įrengti sceną, dekoracijas, kaip tvarkyti grimą, apskritai, smulkiai nurodoma visas veikalo parengimas ir atlikimas. Techninių nurodymų sritį autoriui reikėjo dar plačiau paliesti.

Knyga scenos mėgėjams įdomi.

ŠAULIŲ SAJUNGOS ĮSTATYMAS IR STATUTAS. Šaulių Sąjungos leidinys. Kaunas. 1936.

A. Spaknis. **UŽDRAUSTA MEILĖ.** Romanas. 1936. 258 psl. Kaina Lt. 2,50.

Prof. V. Čepinskis. **GYVENTOJŲ PROBLEMA SKAIDIAUS IR KOKYBĖS ATŽVILGIU.** Kultūros švietimo d-jos leidinys. 45 psl.

S. Tarvydas. **APLINKOTYROS IR DAIKTŲ PAŽINIMO METODIKA.** Sakalas. 1936. 47 psl. Kaina Lt. 1,—.

Kan. P. Dogelis. **MANO GYVENIMO PRISIMINIMAI.** 1936. 271 psl. Kaina Lt. 3,—.

J. Daulius. **LAISVAMANYBĖ LIETUVOJE.** Kas ji ir ko ji nori? Kaunas. 1936. 56 psl. Kaina Lt. 0,50.

JŪREIVIŲ MARŠAS. VI. Paulauskas. Muzik. montažas 4 mišr. balsams. Autoriaus leidinys. Panevėžys. Kaina Lt. 1,50.

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA. V tomas I (XLIX) sąsiuvinis. Aiškinami žodžiai nuo Caxias ligi Chabarovice 1—128 psl.).

Redakcijos atsakymai

„Kario“ skaitytojui. Savanoriu į kariuomenę priims, kai jau sukaks Tamstai 18 metų amžiaus. Tuo reikalu prašymą reikės paduoti savo apskr. naujokų ėmimo komisijai. Plačiau apie tai žiūrėk š. m. kišeniniame kario kalendoriuje, 145 psl. Dalį galėtumei tokią pasirinkti, kuriai tiktum pagal sveikatą, kūno sudėtį ir t. t.

P. Ucinavičiui. Kiekvienas, noris ir sugebąs ką nors rašinėti, gali. Tik ar tiks rašiniai — nemačius jų sunku spręsti.

J. Plienaičiui. Šis eilėraštis silpnas, netiks. Kai bus stipresnių — dėsimė.

A. Karčiauskui. Atsiųsti rašiniai mums netiks. Taip pat jie netiktų ir „Trimitui“.

J. p. Lisauskui. 1. Pasitarkite su kurio nors pulko kapelmeisteriu. 2. Kreipkitės į to apskrities viršininką, kurio žinioj nori gauti tarnybą. Platesnių tuo reikalu žinių gali rasti 1936 m. policijos kalendoriuje, 286—291 psl.

A. U. T. 3. Pirmuoju klausimu kreipkitės į savo viršininką. Antruoju — siųskite tik pačias fotografijas. Negatyvai nereikalingi. Penkminutinės fotografijos netinka.

J. Smilgevičiui. Už kiekvieną įdėtą fotografiją mokama. Susitarti nereikia, nes jos kainą įvertina tam tikrą honorarų komisija.

Interesantui. Kad nerikiuotės puskarininkio laipsniui įgyti egzaminų nebebus, apie tai „Karys“ jau buvo rašyta. Paskutiniu klausimu pasiskaityk š. m. „Kario“ Nr. 19 „Naujasis Šaulių Sąjungos statutas“.

J. p. Z. K. Lakūno—mokinio reikalu klausimą persiuntėme į aviaciją. Vėliau šiuo klausimu bus atsakyta. Antrąjį klausimą išsprendkite savo daly. Į tokius neatsakinėjame.

Godžiūnui. 1 ir 2 klausimai perduoti pensijų skyriui. Vėliau bus atsakyta. 3 ir 5 klausimai išsiaiškinami su savo viršininkais. 4 klausimas mums atrodo keistas. 6 klausimas neaiškus, todėl sunku tiksliai atsakyti. Savo asmens reikalais kreipiantis — apmokama.

Alg. Už Nr. Nr. 6—22 honoraro Tamstai susidarė 16 lt. 83 ct.

Ant. Ramoškai. Tamstai už honorarą „Karys“ išrašytas 4 mėnesiams.

V. Navickui Linkuvoj. Tamstai už honorarą „Karys“ išrašytas 3 mėnesiams.

Padėkos

Karo aviacijos viršininkas dėkoja prisidėjusiems prie aviacijos dienos surengimo: spaudai — už šventės parėmimą laikraščių skiltyse, radiofono direktoriui — už propagandą per radio ir šventės transliavimą, Kauno radio stočiai — už mikrofono ir garsintuvų įrengimą aerodrome, „Spindulio“ spaustuvės vadovybei ir tarnautojams, greitai ir gerai atlikusiems papiginta kaina aviacijos dienos programos spausdinimo darbus, „Spaudos Fondui“, Karvelio ir Rinkevičiaus prekybos namams ir „Minties“ knygynui, maloniai sutikusiems be atlyginimo pardavinėti šventės bilietus, „Shell“ bendrovei už reklaminius „slibinus“ ir kitiems, kuo nors prisidėjusiems prie šventės pasisekimo, į ją atsilankiusiems, mūsų aviacijai suteikusiems moralinę paramą ir padidinusiems ginklų fondo lėšas.

Š. m. gegužės 12 d. mirusio mano brolio, 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko vyr. pusk. Kazio Narūno, laidotuovėse dalyvavusiems ir prie jų prisidėjusiems: kpt. Berentui su ponia, virš. Mačiulaičiui, virš. Bačiuliui, virš. Utkevičiui, vyr. pusk. Kvašiui ir visiems kitiems pulko puskarininkiams ir civiliniams tarnautojams reiškiu nuoširdžiausią padėką.

Antanas Narūnas

Pranešimas

KARIUOMENĖS BIBLIOTEKOS DARBO LAIKAS

Nuo birželio mėn. 1 d. iki rugsėjo 1 d. biblioteka skaitytojams atidaroma tik iš ryto nuo 8 val. iki 10 val.

Po pietų biblioteka nebus atidaroma.

Pagrindas: Kariuomenės bibliotekos taisyklių, patvirtintų Kariuomenės Štabo Viršininko 1935 m. gruodžio mėn. 14 d., 15 str.

Maj. Ružancovas

Kariuomenės bibliotekos viršininkas

Galvosūkių Nr. 19 sprendimas

A — B, kuras — Ras = ku
C — D, kalva — kava = i
E — F, kroatas — ratas = ko
G — I, sirena — Irena = s
K — L, vikaras — ikras = va
M — N, siena — sena = i
O — P, dinaras — naras = di
R — S, soda — oda = s
X = kulkosvaidis.

Gerai išsprendė: 1) j. k. E. Raukšta, 2) v. p. M. Antaniškis, 3) j. p. V. Dakteris, 4) M. Butkaitė, 5) v. p. A. Grigalavičius, 6) P. Plevokas, 7) j. p. A. Liekis, 8) j. p. Šniukšta, 5) j. p. A. Šlapaitis, 10) v. p. Palskys.

Galvosūkis Nr. 21

(Vert. 1 tašk.)

P. O/MOL/KI/-36.

Perskaityti posakį, reiškiantį mūsų tautos uždavinius.